

Necropola birituală din secolul al IV-lea e.n. de la Barcea Jud. Galați

O mare densitate, adevărate aglomerări ale urmelor de locuire de la începutul epocii migrațiilor, aparținând culturii Sîntana de Mușeș se constată în special în cîmpiile Jijiei¹, Bahluiului² și Elam Horincei³.

Recunoscută fiind purtătorilor acestei culturi obișnuința de a conviețui în așezări mult apropiate înșiruite în salbe de-alungul unor principale căi de comunicație — culoare întregi sau înmănunchiate în preajma unor adevărate porți ale traficului acelor vremi, numărul restrîns de asemenea mențiuni pentru zona intens circulată a cîmpiei Siretului inferior rămînea doar o carență a cercetărilor de pînă acum. Dovadă — tot mai multe semnalări în acest sens făcute de colegii de la muzeele din Galați și Focșani⁴.

Nu departe de Tecuci, unde au fost făcute importante descoperiri aparținînd sec. IV e.n.⁵, la circa 12 km, pe teritoriul comunei Barcea, cercetările de teren au dat la iveală o întinsă locuire din această epocă.

Comuna Barcea este situată la sud de Tecuci pe șoseaua Tecuci—Galați. Descoperirile întîmplătoare ca și cercetările care s-au efectuat se află amplasate în grădina de zarzavat a C.A.P.-ului, numit de localnici Satul Nou, în dreapta șoselei Tecuci—Galați, la piciorul dinspre sud-est al pantei ușoare a primei terase din stînga rîului Bîrlad, coborînd astăzi chiar pe marginea unei bucle a bălții Barcea Nouă. În vechime, balta se întindea probabil mai puțin, dar din cauza ei pînza friatică era totuși foarte ridicată, dovadă gropile mormintelor (din secolul al IV-lea e.n.), care ajung rar peste adîncimea de 1,30 m.

Descoperite în primăvara anului 1963, cu ocazia lucrărilor de instalare a unei pompe de apă, în cadrul sistemului de irigație a grădinii de zarzavat a C.A.P. Barcea, au fost scoase la iveală mai multe morminte de înhumatie⁶.

Avîndu-se în vedere importanța acestei descoperiri cercetările în necropolă au început în toamna anului 1974. Continuate apoi

pe parcursul a șase campanii, săpăturile arheologice însumează o suprafață de circa 1 400 m² pe care s-au dezvelit un număr de 97 morminte⁷ din care 62 de înhumatie și 35 de incineratie.

În campania din toamna anului 1979, au fost trasate patru secțiuni însumînd o suprafață de 200 m², dezvelindu-se un număr de 24 de morminte dintre care 2 de incineratie și 22 de înhumatie. În ceea ce privește, poziția mormintelor în planul necropolei, săpăturile din anul acesta ne întăresc observația că există o anumită grupare a lor potrivit ritualului practicat, deoarece în partea de vest a necropolei, în zona de pantă lină, aproape de partea mlăștinoasă a locului, apar cu preponderență incineratii, numărul înhumațiilor fiind foarte mic. În zona centrală și nordică a necropolei numărul înhumațiilor se mărește în timp ce al incinerărilor scade, dovadă rezultatele campaniei din anul 1979 (fig. 1). Rămîne ca cercetările ulterioare să confirme sau să infirme această presupunere.

Necropola de la Barcea prezintă o situație stratigrafică simplă fără nici un alt nivel de locuire în afară de cel de sec. IV e.n. O dificultate în cercetarea acesteia o constituie faptul că gropile mormintelor de incineratie nu au putut fi observate, iar mormintele sînt în majoritate distruse, ele nedepistîndu-se decît prin fragmente ceramice amestecate cu resturi cinerare. Această situație se datorește faptului că necropola fiind situată pe locul grădinii de zarzavat, iar adîncimea mormintelor aflîndu-se la —0,25—0,40 m arăturile adînci au contribuit la distrugerea lor. Nu același lucru se poate afirma despre mormintele de înhumatie, descoperite la adîncimi de peste 1,00 m, care nu au suferit deranjări decît numai în cîteva cazuri, acestea fiind din antichitate.

La Barcea nu au fost semnalate pînă în prezent suprapuneri de morminte de înhu-

mație în schimb, s-au descoperit trei cazuri de suprapunere a mormintelor de incinerare peste mormintele de înhumare.

DESCRIEREA MORMINTELOR

Mormîntul 74 : înhumare ; —0,65 m ; NE—SV ; groapa rectangulară cu colțuri rotunjite (1,80×0,70 m) ; scheletul aparținând unui adult, zăcea întins pe spate cu capul înclinat spre stînga, miinile pe lingă corp, picioarele întinse și alăturate. Inventarul cuprinde patru vase, trei lucrate la roată și unul lucrat cu mîna, o fibulă din fier, un pandantiv din os în stare fragmentară, 11 mărgelile.

1. Castron din pastă fină cenușie, lucrat la roată, așezat la picioare în partea stîngă ; 2. borcan din pastă zgrunțuroasă, lucrat la roată, așezat la picioare în partea stîngă ; 3. borcan din pastă grosieră, lucrat cu mîna, așezat în zona genunchiului stîng ; 4. castron din pastă fină cenușie, lucrat la roată, așezat la cap în partea stîngă ; 5. fibulă din fier puternic corodată, așezată în partea stîngă a toracelui ; 6. pandantiv din os, fragmentar, formă trapezoidală, decorat pe cele patru fețe cu cercuri cu punct la mijloc incizate ; 7. șirag de mărgelile la git, trei din cornalină fațetate de culoare maronie, cinci din sticlă neagră de formă inelară, una pentalobată din sticlă neagră, una verde din sticlă cu decor din linie în zigzag, una din chihlimbar, de formă tubulară.

Mormîntul 75 : incinerare ; —0,40 m ; groapa nu s-a putut observa ; resturile cinerare au fost depuse într-un castron ale cărui fragmente erau amestecate cu resturile cinerare ;

1. Vas fragmentar din pastă fină cenușie, lucrat la roată.

Mormîntul 76 : înhumare ; —1,00 m ; NE—SV ; groapă rectangulară cu colțurile rotunjite (1,10×0,50 m) ; scheletul aparținând unui copil, zăcea întins pe spate cu capul înclinat spre dreapta, miinile pe lingă corp, lipsesc brațele ambelor mîini, picioarele întinse, lipsește tibia și peroneul stîng. Inventarul cuprinde șase vase așezate pe pămînt cruțat, patru pe partea stîngă în linie dreaptă, iar două pe partea dreaptă așezate tot pe pămînt cruțat în zona mîinii drepte, toate vasele erau lucrate la roată.

1. Cană lucrată la roată, din pastă fină de culoare roșie, gura trilobată cu o toartă în bandă lată cu două caneluri, așezată în zona craniului ; 2. strachină din pastă fină cenușie, lucrată la roată, corp puternic carenat, așezată în zona craniului în partea dreaptă ; 3. borcan din pastă zgrunțuroasă, lucrat la roată, culoare cenușie negricioasă, așezat în zona craniului ; 4. borcan din pastă zgrun-

țuroasă, lucrat la roată, culoare cenușiu negricios, așezat în zona craniului în partea dreaptă ; 5. castron din pastă zgrunțuroasă, lucrat la roată, culoare cenușiu deschis, așezat în partea dreaptă a craniului ; 6. cană din pastă fină cenușie, lucrată la roată, lipsește din vechime gitul și toarta, are două găuri pentru agățat în partea superioară, așezată în dreptul toracelui în partea dreaptă ;

Mormîntul 77 : înhumare ; —1,52 m ; NE—SV ; groapă rectangulară cu colțuri rotunjite (2,20×1,10 m) ; scheletul aparținând unui adult, zăcea întins pe spate cu capul drept, miinile pe lingă corp, cea dreaptă îndoită din cot și așezată pe bazin, picioarele întinse și alăturate. Inventarul cuprinde șapte vase toate lucrate la roată, patru erau așezate la cap iar trei la picioare, un pieptene din os, trei mărgelile, o bucatică de fier inform, resturi de ofrandă de pasăre la picioare.

1. Căniță din pastă fină gălbui roșcată, gura trilobată, așezată pe un borcan în partea dreaptă a craniului ; 2. borcan din pastă zgrunțuroasă de culoare negricioasă, lucrat la roată, așezat în partea dreaptă a craniului ; 3. borcănel din pastă fină cenușie, lucrat la roată, corp globular, așezat în stînga craniului culcat cu gura spre borcan ; 4. borcan din pastă zgrunțuroasă de culoare cenușiu deschis, lucrat la roată, așezat în stînga craniului ; 5. urcior din pastă fină de culoare roșie, lucrat la roată, așezat în partea stîngă la picioare culcat pe oasele tarsiene ; 6. borcan din pastă zgrunțuroasă de culoare cenușie, lucrat la roată, așezat la picioare în partea dreaptă ; 7. castron din pastă fină cenușiu negricios, lucrat la roată, așezat la picioare în partea dreaptă acoperind oasele tarsiene ; 8. pieptene din os cu mîner semicircular cu aripioare ridicate albiat ; 9. mărgelile, două din sticlă albastră de formă inelară, una din sticlă albastră, poliedrică ; 10. obiect de fier, puternic corodată ; 11. ofrandă de pasăre depusă la picioare.

Mormîntul 78 : înhumare ; —1,13 m ; NE—SV ; groapă rectangulară cu colțurile rotunjite (1,85×0,50 m) ; scheletul aparținând unui adult, zăcea întins pe spate cu capul înclinat spre stînga, miinile pe lingă corp, picioarele întinse. Inventarul cuprinde două vase lucrate la roată așezate între tibii, un pandantiv din scoică, o fusaiolă din sticlă neagră, un pieptene din os, resturi de ouă, resturi ofrandă ovină.

1. Strachină din pastă zgrunțuroasă de culoare cenușie, lucrată la roată, așezată între tibii ; 2. borcănel din pastă zgrunțuroasă de culoare cenușie, lucrat la roată, așezat între tibii ; 3. pandantiv din scoică (specia murex) cu gaură de prindere în partea superioară, descoperit la bazin ; 4. fusaiolă plată din sticlă neagră cu încrustații galbene în zigzag,

descoperită lingă genunchiul stîng ; 5. pieptene din os în stare fragmentară, descoperit la cap în partea stîngă ; 6. ouă pasăre, stare fragmentară, descoperite lingă craniu în partea stîngă ; 7. ofrandă de carne descoperită în zona craniului în partea dreaptă.

Mormîntul 79 : incinerație ; — 0,30 m ; limitele gropii nu au putut fi observate, resturile cinerare au fost depuse într-un borcan din pastă zgrunțuroasă lucrat la roată.

1. Borcan din pastă zgrunțuroasă, culoare cenușiu gălbui, lucrat la roată.

Mormîntul 80 : înhumatie ; — 1,00 m ; NE—SV ; groapă rectangulară cu colțuri rotunjite, cu nișă mai înaltă decît groapa în partea stîngă ($1,90 \times 0,80$ m ; $1,90 \times 0,50$ m) ; scheletul distrus, s-au mai păstrat oasele craniului și două din oasele brațelor. Inventarul cuprinde opt vase, trei lucrate cu mîna și cinci lucrate la roată, un pieptene din os, un cuțit din bronz, ofrandă ovină.

1. Borcan din pastă zgrunțuroasă de culoare gălbuie, lucrat cu mîna, descoperit în zona craniului în partea de nord-est a nișei ; 2. castron din pastă fină cenușie-închis cu trei torți late, așezat în nișă în direcția capului ; 3. pahar din pastă fină cenușie acoperit cu angobă neagră, descoperit în castron, pe corp apare un decor executat cu roțița ; 4. borcanel din pastă grosieră de culoare gălbuie, lucrat cu mîna, așezat lingă castron în zona toracelui ; 5. borcan din pastă grosieră de culoare gălbuie, lucrat cu mîna, așezat în nișă în zona mîinii stîngi ; 6. castron din pastă fină cenușie, lucrat la roată, așezat în nișă în zona bazinului ; 7. strachină din pastă fină cenușie, lucrată la roată, corp carenat, așezată în partea de sud-vest a nișei în zona femurului stîng ; 8. cană din pastă fină cenușie, lucrată la roată, cu o toartă, așezată în nișă în dreptul brațului stîng ; 9. pieptene din os cu miner semicircular cu aripioare albiat, așezat în zona capului în partea stîngă ; 10. lamă cuțit bronz folosit la toaletă, găsit la picioare ; 11. fusaiolă de lut, formă bitronconică cu bazele concave, găsită în zona capului lingă vase ; 12. resturi ofrandă de carne.

Mormîntul 81 : înhumatie ; — 1,00 m ; SV—NE ; groapă rectangulară cu colțurile rotunjite ($2,00 \times 0,90$ m) ; schelet distrus, capul se află în partea de sud-vest a gropii. Inventarul cuprinde șase vase lucrate la roată, un fragment de castron, un cuțit de fier, ofrandă ovină.

1. Strachină din pastă fină cenușie, lucrată la roată, așezată în partea stîngă a craniului ; 2. borcan din pastă zgrunțuroasă de culoare neagră cenușie, lucrat la roată, așezat în dreptul craniului în partea stîngă ; 3. borcan din pastă zgrunțuroasă, culoare neagră, lucrat la roată, așezat în partea stîngă a scheletului ; 4. borcan din pastă zgrunțuroasă

cenușie, lucrat la roată, așezat în stînga scheletului ; 5. strachină din pastă fină cenușie, lucrată la roată, corp carenat, așezată în stînga scheletului ; 6. cană din pastă fină cenușie, lucrată la roată, cu o toartă în bandă lată cu o șanțuire mediană, așezată în dreapta scheletului ; 7. fragment de castron din pastă fină cenușie, lucrat la roată ; 8. cuțit din fier puternic corodat, așezat sub ofrandă ; 9. ofrandă de ovină, așezată la cap în partea stîngă.

Mormîntul 82 : înhumatie ; — 1,40 m ; NE—SV ; groapă rectangulară cu colțuri rotunjite cu nișă în partea stîngă ($2,00 \times 0,50$ m ; $2,00 \times 1,50$ m) ; scheletul aparținînd unui adult, zăcea întins pe spate cu capul înclinat spre stînga, mîinile pe bazin, picioarele întinse. Inventarul cuprinde 11 vase lucrate la roată, un pieptene de os, două cataramă din bronz, un cuțit din fier, ofrandă de ovină. Vasele au fost așezate împreună cu ofranda în nișă.

1. Borcan din pastă zgrunțuroasă cenușie, lucrat la roată, așezat la cap în poziție culcat pe marginea unei strachini ; 2. strachină din pastă fină cenușie, lucrată la roată, așezată la cap ; 3. castron din pastă fină cenușie, lucrat la roată, așezat lingă strachină ; 4. borcan din pastă zgrunțuroasă cenușie, lucrat la roată, așezat sub cană ; 5. cană din pastă fină cenușie, lucrată la roată, gura trilobată cu o toartă ce pornește din buză și se oprește la baza conului superior ; 6. castron cu trei torți din pastă fină cenușie, lucrat la roată, așezat în stînga bazinului ; 7. castron din pastă fină cenușie, lucrat la roată, așezat în castronul cu trei torți ; 8. cană cu două torți din pastă fină cenușie, lucrată la roată, așezată în zona bazinului ; 9. strachină din pastă fină cenușie, lucrată la roată, așezată în nișă în direcția umărului stîng ; 10. borcan din pastă zgrunțuroasă cenușiu închis, lucrat la roată, așezat în zona bazinului ; 11. strachină din pastă fină cenușie, lucrată la roată, așezată în dreptul femurului stîng ; 12. pieptene din os cu miner semicircular cu aripi ridicate albiat, descoperit la cap în partea dreaptă ; 13. cuțit din fier, cu ceafă, are urme de lemn la miner, găsit sub ofrandă ; 14. cataramă din bronz cu plăcuță dublă de prins cureaua, descoperită pe bazin în partea stîngă ; 15. cataramă din bronz stare fragmentară, descoperită în zona bazinului în partea dreaptă ; 16. resturi de ofrandă de ovină descoperită în dreptul umărului stîng.

Mormîntul 83 : înhumatie ; — 1,00 m ; NE—SV ; groapă rectangulară cu colțuri rotunjite cu nișă mai joasă decît nivelul gropii în partea stîngă ($1,70 \times 0,70$ m ; $1,30 \times 0,60$ m) ; scheletul aparținînd unui adult zăcea întins pe spate cu capul înclinat spre stînga cu mîinile pe lingă corp picioarele întinse și alătu-

rate. Inventarul cuprinde 12 vase din care 11 lucrute la roată și unul lucrat cu mîna, toate așezate în nișă în partea stîngă, un pieptene din os, o fibulă de fier, o cataramă din bronz, ofrandă de ovină așezată sub vase.

1. Castron din pastă fină cenușie cu trei torți, lucrat la roată, așezat în zona capului ; 2. strachină din pastă fină cenușie cu angobă neagră, lucrată la roată, așezată în direcția humerusului ; 3. strachină din pastă fină cenușie, lucrată la roată, așezată în zona bazinei ; 4. cană din pastă fină cenușie, lucrată la roată, așezată sub un borcan în dreptul ge- 5. strachină din pastă fină cenușie, lucrată la roată așezată sub un borcan în dreptul genunchiului stîng ; 6. castron din pastă fină cenușie, lucrat la roată, așezat în dreptul genunchiului stîng ; 7. pahar din pastă fină cenușie, lucrat la roată, așezat în dreptul genunchiului stîng ; 8. borcan din pastă zgrunțuroasă, lucrat la roată, așezat în dreptul genunchiului stîng ; 9. borcan din pastă zgrunțuroasă cenușie, lucrat la roată, așezat în dreptul genunchiului stîng ; 10. borcan din pastă grosieră gălbuie, lucrat cu mîna, așezat în grupul de vase din dreptul genunchiului stîng ; 11. strachină din pastă fină cenușie cu angobă neagră, lucrată la roată, așezată în zona genunchiului stîng ; 12. strachină fragmentară din pastă fină cenușie, lucrată la roată, așezată în zona genunchiului stîng ; 13. pieptene din os cu mîner semicircular cu aripi ușor albiate, descoperit în zona bazinei în grupul de șapte vase ; 14. fibulă de fier puternic corodată, descoperită pe clavicula stîngă ; 15. cataramă din bronz, descoperită pe bazin ; 16. resturi de ofrandă de carne, descoperită sub grupul de vase.

Mormîntul 84 : înhumatie ; — 1,00 m ; NE-SV ; groapă rectangulară cu colțuri rotunjite cu nișă în partea stîngă (1,80×0,60 m ; 1,00×0,60 m) ; schelet distrus, s-a păstrat numai craniul, femurele și cîteva oase de la mîini. Inventarul cuprinde douăsprezece vase, trei lucrute cu mîna și nouă lucrute la roată (toate vasele au fost depuse în nișă), un pieptene din os, un ghioc, o fusaiolă de lut, o fibulă din bronz, 77 mărgelile, o bucată de bitum.

1. Castron din pastă fină cenușie, lucrat la roată, așezat în nișă în dreptul capului ; 2. castron din pastă fină cenușie, lucrat la roată, așezat în nișă în dreptul capului ; 3. pahar din pastă fină cenușie, lucrat la roată, descoperit în castron ; 4. castron din pastă fină cenușie, lucrat la roată, descoperit în nișă în dreptul humerusului ; 5. strachină din pastă fină cenușie, lucrată la roată, descoperită în nișă în zona umărului ; 6. strachină din pastă fină cenușie, lucrată la roată, descoperită în nișă în zona umărului ; 6. strachină din pastă fină cenușie, lucrată la roată,

descoperită în nișă în zona umărului ; 7. strachină din pastă fină cenușie, lucrată la roată, descoperită în nișă în dreptul toracelui ; 8. castron din pastă nisipoasă cenușiu închis, lucrată la roată, descoperit în nișă în zona toracelui ; 9. borcan din pastă grosieră culoare gălbuie, lucrată cu mîna, descoperit în nișă în dreptul toracelui ; 10. borcan din pastă grosieră culoare neagră-cărămizie, descoperit în nișă în dreptul toracelui ; 11. borcan din pastă grosieră culoare gălbuie, lucrat cu mîna, descoperit în nișă în dreptul toracelui ; 12. borcan fragmentar din pastă zgrunțuroasă cenușie, lucrat la roată, descoperit în grupul de vase ; 13. pieptene din os cu mîner semicircular, descoperit la cap în partea stîngă ; 14. fibulă de bronz cu picior întors pe dedesubt, descoperit la picioare împreună cu bitumul și ghiocul ; 15. ghioc cu inel de prindere din bronz, descoperit la picioare în partea stîngă sub bucata de bitum ; 16. fusaiolă de lut, descoperită la picioare în partea dreaptă ; 17. bitum inform, descoperit la picioare în partea stîngă turnat peste ghioc prinzînd și fibula de bronz ; 18. șirag de mărgelile la git : 59 discoidale mici din sticlă albastră, 3 rotunde din sticlă albastră, 4 poliedrice din sticlă albastră, 11 mărgelile tubulare răsucite în spirală din sticlă albastră.

Mormîntul 85 : înhumatie ; — 0,75 m ; NE-SV ; groapa nu s-a putut observa ; scheletul aparținînd unui adult, zăcea întins pe spate, cu capul înclinat spre stînga, mîinile pe lîngă corp, picioarele întinse și alăturate. Inventarul cuprinde nouă vase, două lucrute cu mîna și șapte lucrute la roată, un fragment de fier descoperit lîngă craniu.

1. Cană din pastă fină cenușie, lucrată la roată, descoperită pe umărul stîng în poziție culcată ; 2. castron din pastă fină cenușie, lucrat la roată, descoperit pe genunchiul drept ; 3. castron din pastă fină cenușie, lucrat la roată, descoperit pe tibia dreaptă ; 4. pahar din pastă nisipoasă cenușie, lucrat cu mîna, descoperit culcat în castron 5. borcan din pastă zgrunțuroasă cenușie, lucrat la roată, depus pe tibia stîngă ; 6. castron din pastă fină cenușie, lucrat la roată, depus pe tibia stîngă ; 7. borcan din pastă grosieră, lucrat cu mîna, depus pe laba piciorului drept în poziție culcat ; 8. strachină din pastă fină cenușie, lucrată la roată, depusă pe laba piciorului drept ; strachină din pastă fină cenușie, lucrată la roată, așezată pe marginea strachinii anterioare ; 10. obiect de fier puternic oxidat descoperit lîngă cană.

Mormîntul 86 : înhumatie ; — 0,80 m ; groapa nu s-a putut observa, scheletul aparținînd unui copil era distrus complet. Inventarul cuprinde zece vase mici, nouă lucrute la roată și unul lucrat cu mîna. Vasele au fost

asezate probabil la cap și pe partea stângă în linie dreaptă formînd un unghi drept.

1. Borcănel din pastă zgrunțuroasă cenușie, lucrat la roată; 2. borcănel din pastă zgrunțuroasă cenușie, lucrat la roată; 3. strachină din pastă fină cenușie, lucrată la roată; 4. ulcică din pastă fină cenușie, lucrată la roată; 5. borcănel din pastă zgrunțuroasă cenușie, lucrat la roată; 6. castron din pastă fină cenușie, lucrat la roată; 7. căniță din pastă fină cenușie, lucrată la roată; 8. căniță (fără toartă din execuție) din pastă fină cenușie, lucrată la roată; 9. borcan din pastă grosieră, lucrat cu mîna; 10. căniță din pastă fină cenușie cu angobă cenușiu închis, lucrată la roată.

Mormîntul 87: înhumatie; — 0,80 m; NE-SV; groapa nu s-a putut observa; scheletul prost conservat aparținînd probabil unui copil zăcea întins pe spate cu capul înclinat spre stînga, s-au mai păstrat oasele picioarelor care erau în poziție întinsă și apropiate. Inventarul cuprinde opt vase, șase lucrate la roată, două lucrate cu mîna, fibulă de bronz, 93 de mărgelile la gît, scoică fragmentară.

1. Căniță din pastă fină cenușie, lucrată la roată, depusă culcat cu gura spre craniu în partea stîngă; 2. castron din pastă fină cenușie, lucrat la roată, depus în dreapta craniului; 3. borcan din pastă grosieră gălbuie, lucrat cu mîna, așezat în partea stîngă la picioare; 4. borcan din pastă fină cenușie cu angobă cenușiu închis, lucrat la roată, așezat la picioare în partea stîngă; 5. cană din pastă fină cenușie, lucrată la roată, depusă la picioare în partea dreaptă; 6. castron din pastă fină cenușie, lucrat la roată, depus lîngă genunchiul drept în poziție înclinată; 7. strachină din pastă fină cenușie, lucrată la roată, așezată lîngă tibia dreaptă; 8. borcan din pastă grosieră cenușiu gălbui, lucrat cu mîna, depus în zona picioarelor în partea stîngă; 9. fibulă din bronz, așezată pe umărul drept; 10. scoică pandantiv stare fragmentară, depusă între picioare în dreptul genunchilor; 11. șirag de mărgelile la gît, 20 mărgelile albastre discoidale din sticlă, 14 mărgelile din sticlă albastră îngemănate, 39 mărgelile din chihlimbar, una mărgică din cornalină toate așezate în două șiraguri.

Mormîntul 88: înhumatie; — 0,90 m; NE-SV; groapa nu s-a observat; scheletul distrus, s-au păstrat numai fragmente din craniu. Inventarul cuprinde două vase, unul lucrat cu mîna și unul lucrat la roată, șapte mărgelile.

1. Borcănel din pastă grosieră cenușiu gălbui, lucrat cu mîna, depus la cap în partea dreaptă; 2. pahar din pastă fină cenușie, lucrat la roată, depus la cap în partea dreaptă; 3. șapte mărgelile împrăștiate în zona gîtului.

Mormîntul 89: înhumatie; — 0,90 m; NE-SV; groapa nu s-a putut observa; scheletul distrus a aparținut probabil unui copil, s-a păstrat numai craniul. Inventarul cuprinde 12 vase lucrate la roată, un pieptene din os, un inel de bronz, ofrandă de ovină.

1. Borcan din pastă zgrunțuroasă cenușie, lucrat la roată, depus la cap în partea dreaptă; 2. castron din pastă fină cenușie, lucrat la roată, depus la cap în partea stîngă; 3. castron din pastă fină cenușie, lucrat la roată, depus la cap în partea stîngă, așezat în castron; 4. cană din pastă fină cenușie, lucrată la roată, depusă la cap în partea stîngă; 5. borcănel din pastă zgrunțuroasă cenușie, lucrat la roată, depus la cap în partea stîngă; 6. borcănel din pastă zgrunțuroasă cenușie, lucrat la roată, depus la cap în partea stîngă; 7. castron din pastă fină cenușie, lucrat la roată, depus în partea stîngă a scheletului; 8. borcănel din pastă zgrunțuroasă cenușie, lucrat la roată, depus culcat în partea stîngă a scheletului; 9. oală din pastă fină cenușie, lucrată la roată, depusă în partea stîngă a scheletului; 10. castron din pastă fină cenușie, lucrat la roată, depus în partea stîngă a scheletului; 11. castron din pastă fină cenușie cu angobă neagră, lucrat la roată, depus în partea stîngă a scheletului; 12. strachină din pastă fină cenușie, lucrată la roată, depusă în stînga scheletului; 13. pieptene din os cu minier de formă unghiulară decupat în interior, depus în stînga craniului; 14. inel din bronz, depus în dreapta craniului; 15. resturi de ofrandă de ovină, depusă la cap în partea dreaptă.

Mormîntul 90: înhumatie; — 0,90 m; NE-SV; groapă rectangulară cu colțuri rotunjite (1,90×0,65 m); scheletul aparținînd unui adult, zăcea întins pe spate cu capul înclinat spre dreapta, mîinile pe lîngă corp, picioarele întinse și alăturate. Inventarul cuprinde două vase, unul lucrat cu mîna și unul lucrat la roată, 112 mărgelile de sticlă.

1. Borcan din pastă grosieră cenușie, lucrat cu mîna, depus la cap în partea stîngă; 2. borcan din pastă zgrunțuroasă cenușie, lucrat la roată, depus la cap în partea dreaptă; 3. șirag de mărgelile la gît, 111 mărgelile discoidale din sticlă albastră, una din tipul celor îngemănate, din sticlă de culoare galbenă.

Mormîntul 91: înhumatie; — 1,10 m; NE-SV; groapă rectangulară cu colțuri rotunjite (1,90×0,60 m); schelet bine conservat aparținînd unui adult, zăcea întins pe spate, cu capul înclinat spre stînga, mîna dreaptă pe lîngă corp iar stînga adusă pe bazin, picioarele întinse și alăturate. Inventarul cuprinde cinci vase lucrate la roată, o

fusaiolă, o fibulă, ofrandă de pasăre depusă în vas.

1. Ulică din pastă fină cenușie cu angobă neagră, lucrată la roată, depusă la cap în poziție culcată ; 2. strachină din pastă fină cenușie cu angobă cenușie închisă, lucrată la roată, depusă pe umărul drept ; 3. borcan din pastă zgrunțuroasă cenușie, lucrat la roată, depus lângă femurul drept ; 4. castron din pastă fină cenușie, lucrat la roată, depus lângă genunchiul drept ; 5. borcan din pastă zgrunțuroasă gălbuie lucrat la roată, depus lângă tibia dreaptă ; 6. fusaiolă din sticlă verzuie formă bitronconică cu bazele drepte, depusă pe humerusul drept ; 7. fibulă din bronz de tipul cu piciorul întors pe dedesubt, depusă pe clavicula dreaptă ; 8. resturi de ofrandă de pasăre depusă în ulica de la cap.

Mormîntul 92 : înhumatie ; — 0,80 m ; NE-SV ; groapa nu s-a putut observa ; scheletul, aparținând unui adult, prost conservat (s-au păstrat oasele craniului și oasele picioarelor). Inventarul cuprinde trei vase, două lucrate la roată, unul lucrat cu mîna.

1. Oală din pastă fină cenușie, lucrată la roată, depusă în dreapta craniului ; 2. borcan din pastă zgrunțuroasă cenușie, lucrat la roată, depus lângă oală ; 3. borcan din pastă grosieră cenușie-gălbuie, lucrat cu mîna, depus în dreapta craniului.

Mormîntul 93 : înhumatie ; — 1,05 m ; NE-SV ; groapă rectangulară cu colțuri rotunjite, în stînga nișă pentru depunerea vaselor de formă rotundă (2,00×0,65 m ; 1,20×0,60 m) ; scheletul, aparținând unui adult, zăcea întins pe spate, cu capul înclinat spre stînga, mîna dreaptă pe bazin, iar stînga pe lângă corp, picioarele întinse și alăturate. Inventarul cuprinde opt vase, șapte lucrate la roată, unul lucrat cu mîna, o fusaiolă de lut, o fibulă din bronz.

1. Oală din pastă fină cenușie, lucrată la roată, depusă în nișă în dreptul humerusului stîng ; 2. borcan din pastă zgrunțuroasă cenușie-gălbuie, lucrat la roată, depus în nișă în dreptul femurului stîng. 3. cană cu două torți din pastă fină cenușie cu angobă cenușie închisă, lucrată la roată, depusă în nișă în dreptul genunchiului stîng ; 4. castron din pastă fină cenușie, lucrat la roată, depus în nișă în dreptul genunchiului stîng ; 5. căniță din pastă fină cenușie, lucrată la roată, depusă în nișă în dreptul genunchiului stîng ; 6. strachină din pastă fină cenușie cu angobă cenușie închisă, lucrată la roată, depusă în nișă lângă tibia stîngă ; 7. strachină din pastă fină cenușie cu angobă cenușie închisă, lucrată la roată, depusă în nișă lângă tibia stîngă ; 8. borcan din pastă grosieră cenușie, lucrat cu mîna, depus lângă glezna stîngă ; 9. fusaiolă din lut, depusă lângă cotul stîng ;

10. fibulă din bronz cu piciorul întors pe dedesubt, depusă pe umărul stîng.

Mormîntul 94 : înhumatie ; — 1,00 m ; NNV-SSE ; groapa rectangulară cu colțuri rotunjite (1,55×0,50 m) ; scheletul aparținând unui adult, zăcea întins pe spate cu capul înclinat spre stînga, mîna dreaptă pe bazin și stînga pe lângă corp, picioarele întinse și alăturate. Fără inventar.

Mormîntul 95 : înhumatie ; — 0,90 m ; NE-SV ; groapă rectangulară cu colțurile rotunjite (1,55×0,55 m) ; scheletul aparținând unui adult, prost conservat (s-au păstrat numai oasele craniului și oasele lungi ale picioarelor), zăcea întins pe spate cu capul înclinat spre dreapta, picioarele întinse. Inventarul cuprinde patru vase, două lucrate cu mîna, două lucrate la roată, un pieptene din os, două fusaiole de lut, o cataramă din bronz, un pandantiv din scoică marină din specia murex, 67 mărgelă, resturi de ofrandă de carne.

1. Borcanel din pastă grosieră neagră cenușie, lucrat cu mîna, depus la cap în partea stîngă ; 2. ulică din pastă fină cenușie cu angobă cenușie închisă, lucrată la roată, depusă la cap în partea stîngă ; 3. borcan din pastă grosieră neagră cenușie, lucrat cu mîna, depus la umăr în partea stîngă ; 4. strachină din pastă fină cenușie, lucrată la roată, depusă la umăr în partea stîngă ; 5. pieptene din os, se păstrează numai minierul în formă de clopot, depus la cap în partea stîngă ; 6. fusaiolă de lut, depusă lângă vase ; 7. fusaiolă de lut, depusă lângă bazin în partea stîngă ; 8. cataramă din bronz, depusă pe bazin ; 9. pandantiv din scoică marină cu orificiu de prindere, depus între picioare în zona genunchilor ; 10. șirag de mărgelă gătit, 60 din sticlă albastră de formă discoidală, una îngemănată din sticlă albastră, 3 globulare din sticlă verde, 2 globulare din sticlă aurie, una poliedrică mare din cornalină ; 11. resturi de ofrandă de carne depusă în strachină.

Mormîntul 96 : înhumatie ; — 1,20 m ; NE-SV ; groapă rectangulară cu colțurile rotunjite (1,90×0,70 m) ; scheletul, aparținând unui adult, zăcea întins pe spate capul drept, mîinile pe bazin, picioarele întinse și alăturate. Inventarul cuprinde șapte vase, șase lucrate la roată, unul lucrat cu mîna, un pieptene din os, o fibulă din bronz, 6 mărgelă, fragmente de ouă de pasăre.

1. Oală din pastă fină cenușie, lucrată la roată, așezată lângă craniu ; 2. borcanel din pastă grosieră cenușie neagră, lucrat cu mîna, depus în partea stîngă a craniului ; 3. borcan din pastă zgrunțuroasă cenușie, depus lângă genunchiul stîng ; 4. oală din pastă fină cenușie cu angobă cenușie închisă, lucrat la roată, depusă lângă glezna stîngă ;

5. strachină din pastă fină cenușie cu angobă cenușie închis, lucrată la roată, depusă pe oasele tarsiene; 6. strachină din pastă fină cenușie cu angobă cenușie închis, lucrată la roată, depusă în partea stângă a picioarelor; 7. borcan din pastă zgrunțuroasă cenușie, lucrat la roată, depusă lângă tibia dreaptă; 8. pieptene din os, cu mâner în formă de clopot și aripioare ridicate albiat, de pus la cap în partea stângă; 9. fibulă din bronz cu picior întors pe dedesubt, descoperită în zona toracelui; 10. mărgelile, trei poliedrice din cornalină, una tubulară din os, două poliedrice din sticlă albastră, descoperite în zona gâtului; 11. fragmente de ouă de pasăre, descoperite lângă humerusul stîng.

Mormîntul 97: înhumăție; — 1,60 m; ENE-VSV; groapă rectangulară cu colțuri rotunjite (2,50×1,40 m); scheletul, aparținînd unui adult, a fost deranjat din antichitate. Inventarul cuprinde un vas lucrat la roată, o cataramă de argint, ofrandă de carne.

1. Borcan din pastă zgrunțuroasă cenușie, lucrat la roată, depus în zona craniului; 2. cataramă de argint, depusă în zona bazinului; 3. ofrandă de carne, depusă în zona craniului.

MORMINTE DE INCINERAȚIE

Din numărul de 35 de morminte de incinerăție descoperite pînă acum în necropola de la Barcea, care reprezintă aproximativ 36% din numărul total de morminte, două au fost dezvelite în campania din anul 1979.

Adîncimea mormintelor de incinerăție era cuprinsă între — 0,30 și — 0,40 m de la suprafața actuală a solului. Forma gropilor nu s-a putut observa datorită motivelor arătate mai sus.

Lipsa oricăror urme de arsură presupune, ca și în alte necropole⁸, că arderea morților se făcea pe ruguri speciale, de unde erau aduse resturile cinerare.

Ceramica descoperită în cele două morminte de incinerăție (M. 75 și M. 79) constă dintr-un fragment de vas din pastă fină cenușie închisă, lucrat la roată, aparținînd probabil unui castron (M. 75) și un borcan din pastă zgrunțuroasă de culoare cărămizie gălbuie, lucrat la roată (M. 79).

MORMINTE DE INHUMAȚIE.

Din cele 62 de morminte de înhumăție descoperite în cimitirul de la Barcea ceea ce constituie 64% din totalul mormintelor dezvelite, 22 au fost cercetate în campania din anul 1979.

La unele morminte gropile au putut fi observate, ele apărînd ca o pată întunecată compactă. Privite în plan gropile au formă rectangulară, cu colțurile rotunjite, mai în-

guste spre picioare. La unele morminte gropile nu au putut fi observate datorită adîncimii mici la care au fost surprinse. La un număr de cinci morminte de înhumăție au putut fi observate nișe pentru depunerea vaselor și ofrandei de carne. Adîncimea celor 22 morminte de înhumăție era cuprinsă între — 0,90 și — 1,80 m.

Orientarea cea mai frecventă a mormintelor în discuție este aceea în jurul axei N-S cu diverse variații, capul așezat spre NNE, NE, NNV. A doua grupă de morminte o formează cele cu orientarea SSV-NNE, capul așezat spre SSV. În sfîrșit a treia grupă o constituie mormintele cu orientarea E-V, capul așezat spre est.

INVENTARUL MORMINTELOR

Toate obiectele de la Barcea au fost descoperite numai în morminte de înhumăție, acestea caracterizîndu-se printr-o mare bogăție și varietate de forme.

Fibule. Din cele nouă fibule din bronz și fier descoperite cu prilejul cercetărilor din anul 1979, șapte s-au aflat în mormintele de înhumăție, iar două descoperite în secțiunea 23, probabil antrenate pe crotopine de la mormintele 89 și 93.

Poziția fibulelor era pe umărul stîng, drept sau pe torace, nu s-au descoperit perechi de fibule. Numai la mormîntul 84 fibula era așezată pe o bucată de bitum (depusă probabil ritual) împreună cu un ghioc din specia *cypraeya* în dreptul genunchiului stîng.

După formă și felul de închidere, fibulele din necropola de la Barcea se încadrează în tipul cu piciorul întors și înfășurat în variantele:

a. Fibule cu corpul de lungime mijlocie, cu resort simplu trei-patru spirale laterale și tija trecută printr-o perforație a corpului fibulei, piciorul întors și înfășurat de două ori (fig. 2/6,8). Acest tip de fibulă circulă pe tot parcursul sec. IV e.n., fiind cel mai frecvent tip⁹. În ceea ce privește datarea, o parte din arheologi se pronunță pentru a doua jumătate a sec. IV e.n. și chiar spre sfîrșitul lui¹⁰.

b. Fibule cu piciorul și resortul lung format din cîte cinci spirale pe fiecare braț (fig. 4/4, 5). Această variantă¹¹ se întîlnește destul de frecvent în aria culturii Sintana de Mureș¹² și este datată la sfîrșitul sec. al VI-lea pînă la începutul celui următor¹³.

c. Fibulă cu arcul înălțat format dintr-o placă rectangulară în secțiune cu piciorul îngustat și înfășurat de două ori (fig. 2/4). Această variantă este întîlnită destul de frecvent în cimitirele din Muntenia¹⁴, și este datată între 250—400 e.n.¹⁵.

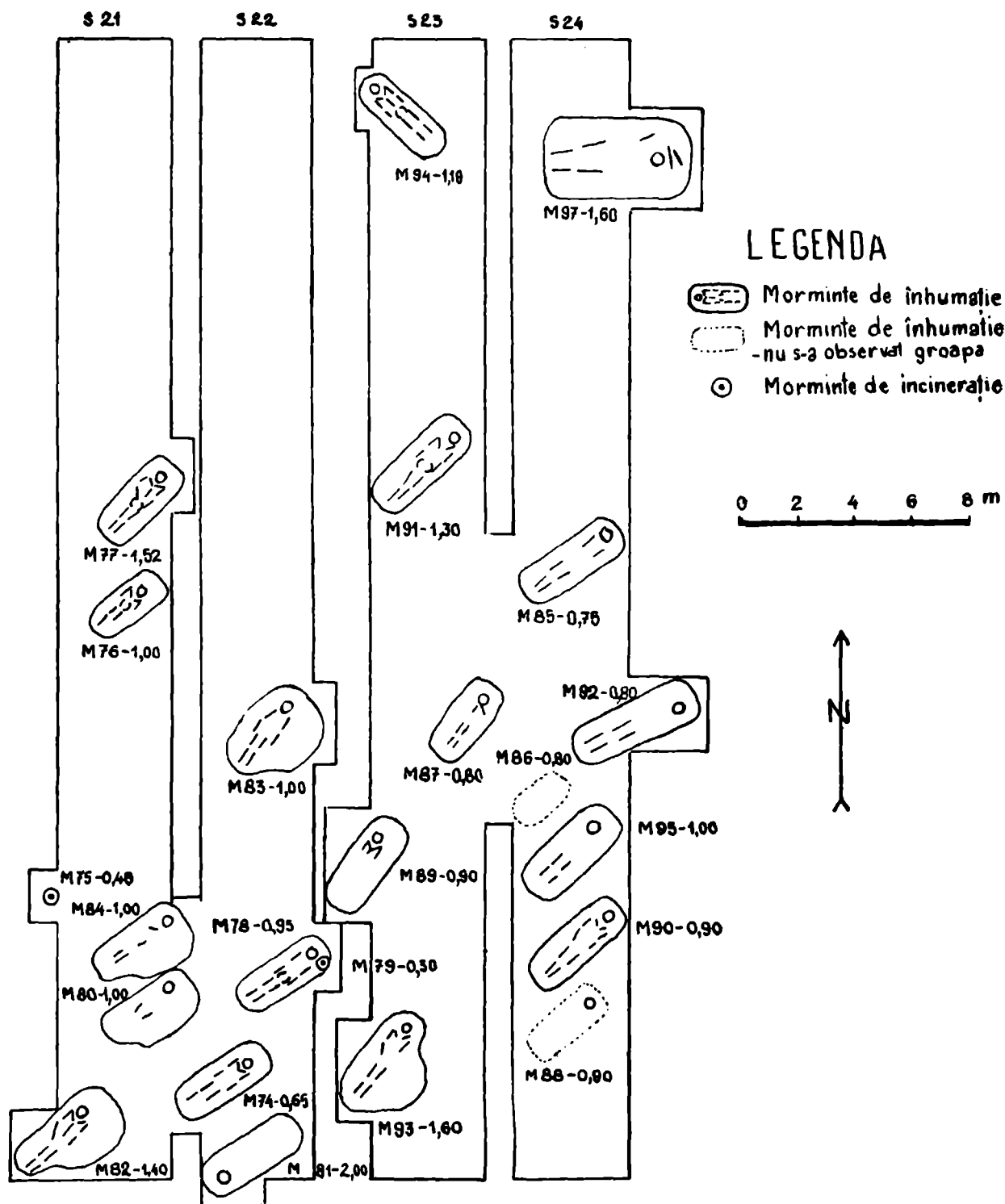

Fig. 1. Barcea-Tecuci. Planul săpăturilor arheologice (1979).

d. Fibulă cu placă romboidală la picior (fig. 3/6). Piesele de acest tip sînt amintite în teritoriile nord-dunărene¹⁶, iar în Moldova ca exemplare rare¹⁷, fiind date în a doua jumătate a secolului al IV-lea, pînă la începutul secolului al V-lea¹⁸.

Fibulele din fier descoperite în mormintele 74 și 83, sînt acoperite de un strat gros de

oxizi de fier (fig. 2/2, 5), motiv care ne face să nu putem determina tipul în care se încadrează.

Catarama. În patru morminte au fost descoperite un număr de 5 catarama dintre care 4 de bronz și una de argint. Ele se aflau depuse în zona bazinului cîte una, iar la un singur mormînt (M. 82) au fost descoperite

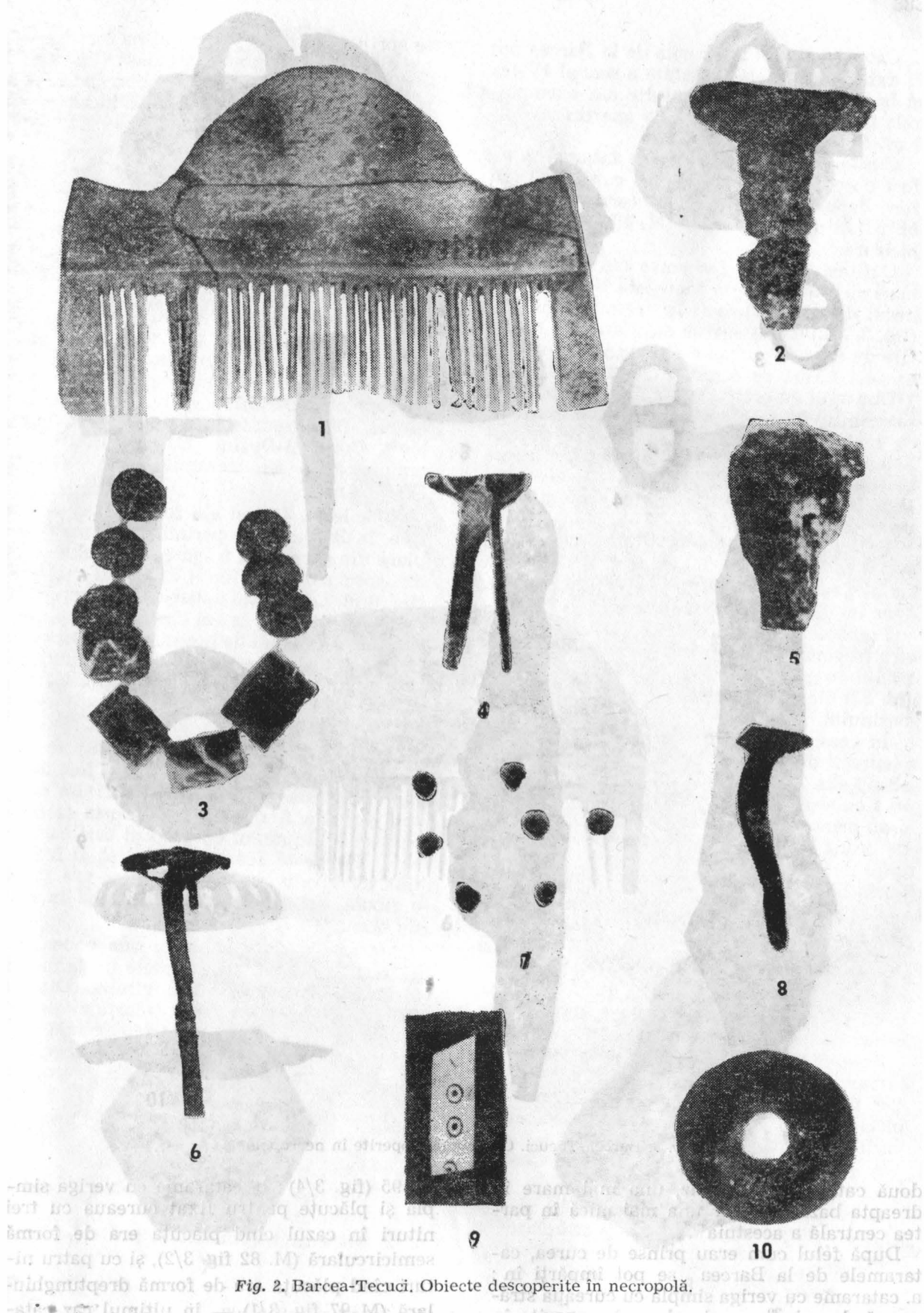

Fig. 2. Barcea-Tecuci, Obiecte descoperite în necropolă.

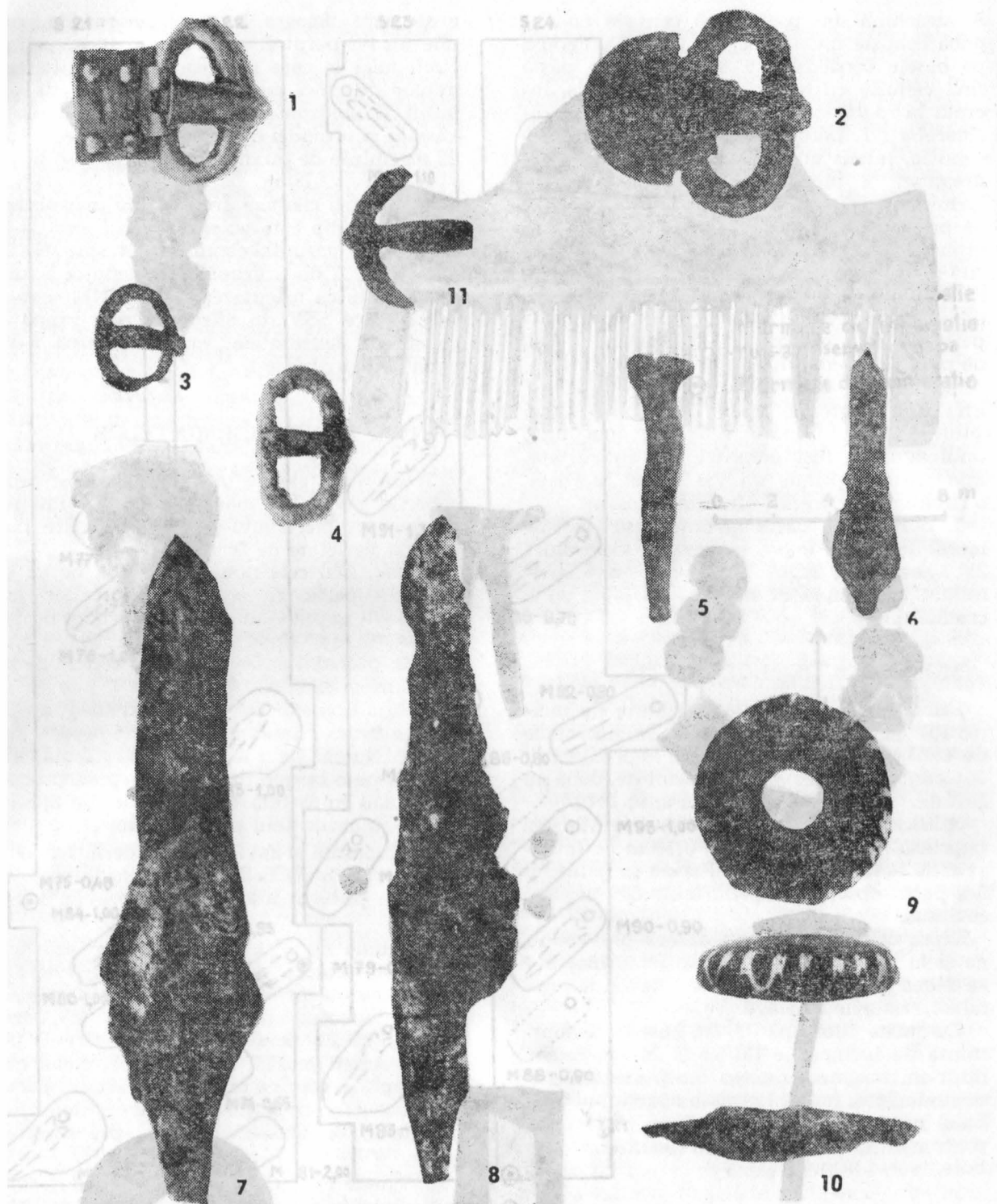

Fig. 3. Barcea-Tecuci. Obiecte descoperite în necropolă.

două cataramе de bronz, una mai mare în dreapta bazinului, iar una mai mică în partea centrală a acestuia¹⁹.

După felul cum erau prinse de curea, cataramеle de la Barcea se pot împărți în : a. cataramе cu veriga simplă cu cureaua străpunsă de spin²⁰, cazul celor descoperite în mormintele M. 82 (fig. 3/11), M. 83 (fig. 3/3),

M. 95 (fig. 3/4) ; b. cataramе cu veriga simplă și plăcuțe pentru fixat cureaua cu trei nituri în cazul cînd plăcuța era de formă semicirculară (M. 82 fig. 3/2), și cu patru nituri cînd plăcuța era de formă dreptunghiulară (M 97 fig. 3/1) — în ultimul caz cataramа era confecționată din argint.

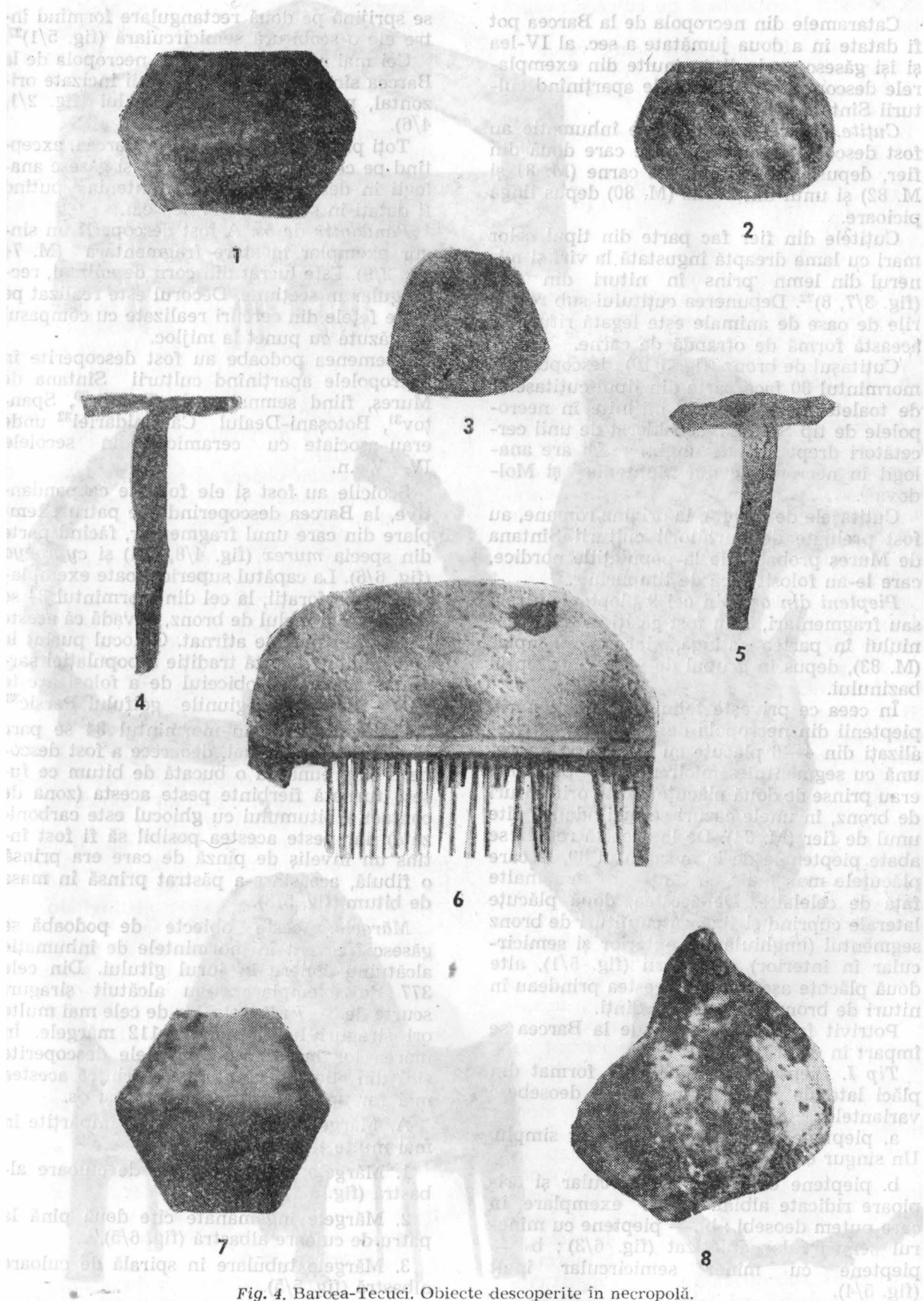

Fig. 4. Barcea-Tecuci. Obiecte descoperite în necropolă.

Cataramile din necropola de la Barcea pot fi datate în a doua jumătate a sec. al IV-lea și își găsesc analogii cu multe din exemplarele descoperite în cimitirele aparținând culturii Sintana de Mureș²¹.

Cuțite. În trei morminte de înhumare au fost descoperite cuțite, dintre care două din fier, depuse sub ofranda de carne (M. 81 și M. 82) și unul din bronz (M. 80) depus lângă picioare.

Cuțitele din fier fac parte din tipul celor mari cu lama dreaptă îngustată la vîrf și mînerul din lemn prins în nituri din fier (fig. 3/7, 8)²². Depunerea cuțitului sub resturile de oase de animale este legată ritual de această formă de ofrandă de carne.

Cuțitașul de bronz (fig. 3/10), descoperit în mormîntul 80 face parte din tipul cuțitașelor de toaletă, destul de rar întîlnite în necropolele de tip Sintana, considerat de unii cercetători drept pile de unghii²³: își are analogii în necropolele din Muntenia²⁴ și Moldova²⁵.

Cuțitașele de toaletă, la origine romane, au fost preluate de purtătorii culturii Sintana de Mureș probabil de la populațiile nordice, care le-au folosit încă de timpuriu²⁶.

Piepteni din os. Din cei 9 piepteni întregi sau fragmentari, 8 au fost găsiți în zona craniului în partea stîngă, iar un exemplar (M. 83), depus în grupul de vase din dreptul bazinului.

În ceea ce privește tehnica confecționării, pieptenii din necropola de la Barcea sînt realizați din 4—6 plăcuțe cu dinți care împreună cu segmentul semicircular al apucătorii erau prinse de două plăcuțe fixate prin nituri de bronz, în unele cazuri se mai adaugă cite unul de fier (M. 84). De la această regulă se abate pieptenele de la mormîntul 89, la care plăcuțele marginale cu dinți sînt mai înalte față de celelalte. De acestea, două plăcuțe laterale cuprind și fixează cu nituri de bronz segmentul (unghiular în exterior și semicircular în interior) apucătorii (fig. 5/1), alte două plăcuțe așezate sub acestea prindeau în nituri de bronz plăcuțele cu dinți.

Potrivit forme, pieptenii de la Barcea se împart în două tipuri:

Tip I. Pieptene cu mînerul format din plăci laterale întregi, în care se deosebesc variantele:

a. pieptene cu mîner semicircular simplu. Un singur exemplar (fig. 4/6).

b. pieptene cu mîner semicircular și aripioare ridicate albiat. Cinci exemplare, în care putem deosebi: b₁ — pieptene cu mînerul semicircular applatizat (fig. 6/3); b₂ — pieptene cu mîner semicircular înalt (fig. 5/4).

Tip II. Pieptene cu mînerul format din patru plăcuțe laterale, două unghiulare care

se sprijină pe două rectangulare formînd între ele o scobitură semicirculară (fig. 5/1)²⁷.

Cei mai mulți piepteni din necropola de la Barcea sînt ornamentați cu linii incizate orizontal, plasate la baza mînerului (fig. 2/1, 4/6).

Toți pieptenii descoperiți la Barcea, excepțind pe cel din mormîntul 89, își găsesc analogii în descoperirile din Muntenia²⁸ putînd fi datați în secolul al IV-lea e.n.

Pandantiv de os. A fost descoperit un singur exemplar în stare fragmentară (M. 74 fig. 2/9). Este lucrat din corn de animal, rectangular în secțiune. Decorul este realizat pe toate fețele din cercuri realizate cu compasul prevăzute cu punct la mijloc.

Asemenea podoabe au fost descoperite în necropolele aparținînd culturii Sintana de Mureș, fiind semnalate la Tîrgșor³⁰, Spanțov³¹, Botoșani-Dealul Cărmidăriei³² unde erau asociate cu ceramică din secolele IV—V e.n.

Scoicile au fost și ele folosite ca pandantive, la Barcea descoperindu-se patru exemplare din care unul fragmentar, făcînd parte din specia *murex* (fig. 4/8, 6/4) și *cypraea* (fig. 6/6). La capătul superior toate exemplarele au perforații, la cel din mormîntul 84 se păstrează și inelul de bronz, dovadă că aceste piese erau purtate atîrnate. Ghiocul purtat la brîu rămîne o certă tradiție a populației sarmatice care avea obiceiul de a folosi aceste scoici aduse din regiunile golfului Persic³³.

Pandantivul de la mormîntul 84 se pare că a fost depus ritual, deoarece a fost descoperit împreună cu o bucată de bitum ce fusese turnată fierbinte peste acesta (zona de contact a bitumului cu ghiocul este carbonizată), iar peste acestea posibil să fi fost întins un înveliș de pînză de care era prinsă o fibulă, aceasta s-a păstrat prinsă în masa de bitum (fig. 5/3).

Mărgelile. Aceste obiecte de podoabă se găsesc frecvent în mormintele de înhumare alcătuiind coliere în jurul gîtului. Din cele 377 de exemplare s-au alcătuit șiraguri scurte de 3—7 mărgelile, iar de cele mai multe ori șiraguri lungi pînă la 112 mărgelile. În marea lor majoritate mărgelile descoperite sînt din sticlă și chihlimbar. Printre acestea mai rar apar cele din cornalină și os.

A. Mărgelile din sticlă pot fi împărțite în mai multe tipuri:

1. Mărgelile mici discoidale de culoare albastră (fig. 6/1).

2. Mărgelile îngemănate cite două pînă la patru de culoare albastră (fig. 6/5).

3. Mărgelile tubulare în spirală de culoare albastră (fig. 5/5).

4. Mărgelile inelare din sticlă neagră (fig. 2/3).

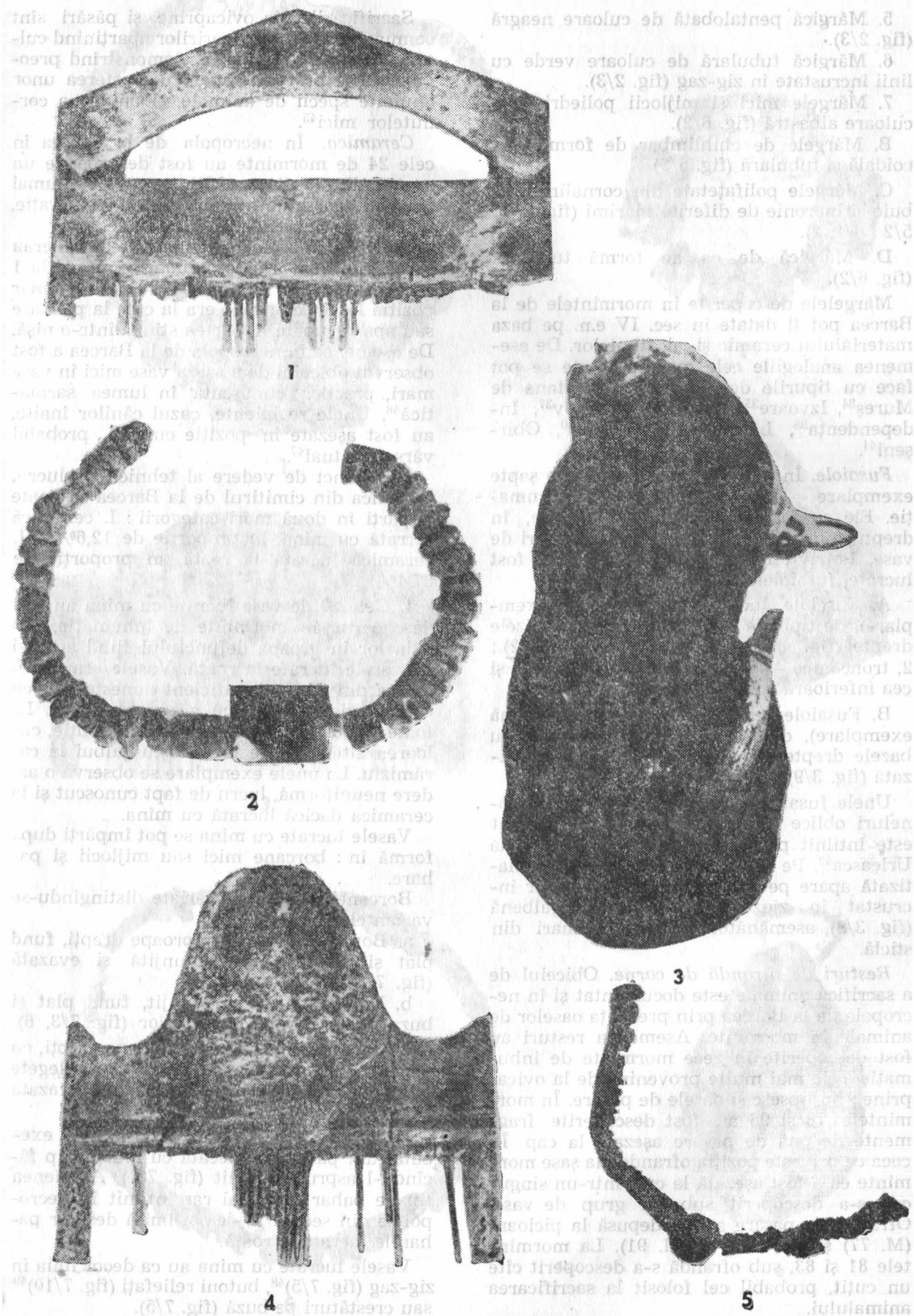

Fig. 5. Barcea-Tecuci. Obiecte de podoba descoperite în necropolă.

5. Mărgică pentalobată de culoare neagră (fig. 2/3).

6. Mărgică tubulară de culoare verde cu linii încrustate în zig-zag (fig. 2/3).

7. Mărgiele mici și mijlocii poliedrice de culoare albastră (fig. 6/2).

B. Mărgiele de chihlimbar de formă discoidală și tubulară (fig. 5/2).

C. Mărgiele polifacetate din cornalină gălbuie și maronie de diferite mărimi (fig. 2/3 ; 5/2 ; 6/1, 2).

D. Mărgică de os de formă tubulară (fig. 6/2).

Mărgiele descoperite în mormintele de la Barcea pot fi datate în sec. IV e.n. pe baza materialului ceramic și al fibulelor. De asemenea analogiile cele mai apropiate se pot face cu tipurile descoperite la Sintana de Mureș³⁴, Izvoare³⁵, Tîrșor³⁶, Spanțov³⁷, Independența³⁸, Lețcani³⁹, Gherăseni⁴⁰, Obîrșeni⁴¹.

Fusaiole. În total au fost descoperite șapte exemplare — toate în morminte de înhumatie. Ele au fost depuse lângă picioare, în dreptul umărului, iar altele lângă grupuri de vase. Potrivit materialului din care au fost lucrate, fusaiiolele pot fi împărțite în :

A. Fusaiole lucrate din lut (cinci exemplare), de tipurile : 1, bitronconice cu bazele drepte (fig. 4/7) sau concave (fig. 4/1, 2) ; 2, tronconice — partea superioară dreaptă și cea inferioară concavă (fig. 4/3).

B. Fusaiole executate din sticlă (două exemplare), de tipurile : 1, bitronconică cu bazele drepte (fig. 2/10)⁴² ; 2, formă aplatizată (fig. 3/9).

Unele fusaiiole au decor sub formă de caneluri oblice (fig. 4/2), asemenea ornament este întâlnit pe o cană din necropola de la Urleasca⁴³. Pe fusaiola de sticlă neagră aplatizată apare pe partea laterală un decor încrustat în zigzag de culoare galbenă (fig. 3/9), asemănător mărgelilor mari din sticlă.

Resturi de ofrandă de carne. Obiceiul de a sacrifica animale este documentat și în necropola de la Barcea prin prezența oaselor de animale în morminte. Asemenea resturi au fost descoperite în zece morminte de înhumatie, cele mai multe provenind de la ovicaprine ; nu lipsesc și oasele de pasăre. În mormintele 78 și 96 au fost descoperite fragmente de ouă de pasăre așezate la cap. În ceea ce privește poziția ofrandei, la șase morminte ea a fost așezată la cap, într-un singur caz s-a descoperit sub un grup de vase. Ofranda de pasăre a fost depusă la picioare (M. 77) și într-un vas (M. 91). La mormintele 81 și 83, sub ofrandă s-a descoperit cite un cuțit, probabil cel folosit la sacrificarea animalului.

Sacrificările de ovicaprine și păsări sînt comune tuturor descoperirilor aparținînd culturii Sintana de Mureș⁴⁴, demonstrînd preocuparea și preferința pentru creșterea unor anumite specii de animale, și anume a cornutelor mici⁴⁵.

Ceramica. În necropola de la Barcea în cele 24 de morminte au fost descoperite un număr de 143 de vase. Dintre acestea numai două au aparținut mormintelor de incineratie, iar 141 mormintelor de înhumatie.

Potrivit ritualului, ofrandele de hrană erau așezate în vase a căror număr oscilă de la 1 pînă la 12 vase. În funcție de acest număr poziția lor în mormint era la cap, la picioare sau apar grupate în partea stîngă într-o nișă. De asemenea în necropola de la Barcea a fost observat obiceiul de a așeza vase mici în vase mari, practică cunoscută în lumea sarmatică⁴⁶. Unele recipiente, cazul cănilor înalte, au fost așezate în poziție culcată, probabil vărsate ritual⁴⁷.

Din punct de vedere al tehnicii de lucru, ceramica din cimitirul de la Barcea se poate împărți în două mari categorii : I. ceramică lucrată cu mîna, în proporție de 12,6% ; II. ceramică lucrată la roată, în proporție de 87,4%.

I. Cele 20 de vase lucrate cu mîna au fost descoperite în morminte de înhumatie, poziția lor în groapa defunctului fiind aceeași cu vasele lucrate la roată. Vasele erau executate din pastă insuficient amestecată, cu cioburi pisate, nisip cu microprundișuri. La toate se observă o deficiență de execuție, culoarea alternînd de la cenușiu-gălbui la cărămiziu. La unele exemplare se observă o ardere neuniformă, lucru de fapt cunoscut și la ceramica dacică lucrată cu mîna.

Vasele lucrate cu mîna se pot împărți după formă în : borcane mici sau mijlocii și pahare.

Borcanele au forme variate distingîndu-se variantele :

a. Borcane cu pereții aproape drepti, fund plat și tălpuit buza rotunjită și evazată (fig. 7/8).

b. Borcan cu corp rotunjit, fund plat și buza evazată oblic în exterior (fig. 7/3, 6).

c. Borcan mic cu pereții aproape drepti, cu picior, fund ușor concav, cu urme de degete pe picior și pereți, buza rotunjită și evazată (fig. 7/2).

Pahar de formă conică, fund drept, executat din pastă amestecată cu mult nisip făcîndu-l aspru la pipăit (fig. 7/4). Asemenea tip de pahar este mai rar întâlnit în necropolele din sec. al IV-lea și imită desigur paharele lucrate la roată.

Vasele lucrate cu mîna au ca decor linia în zig-zag (fig. 7/5)⁴⁸, butoni reliefati (fig. 7/10)⁴⁹ sau creștături pe buza (fig. 7/5).

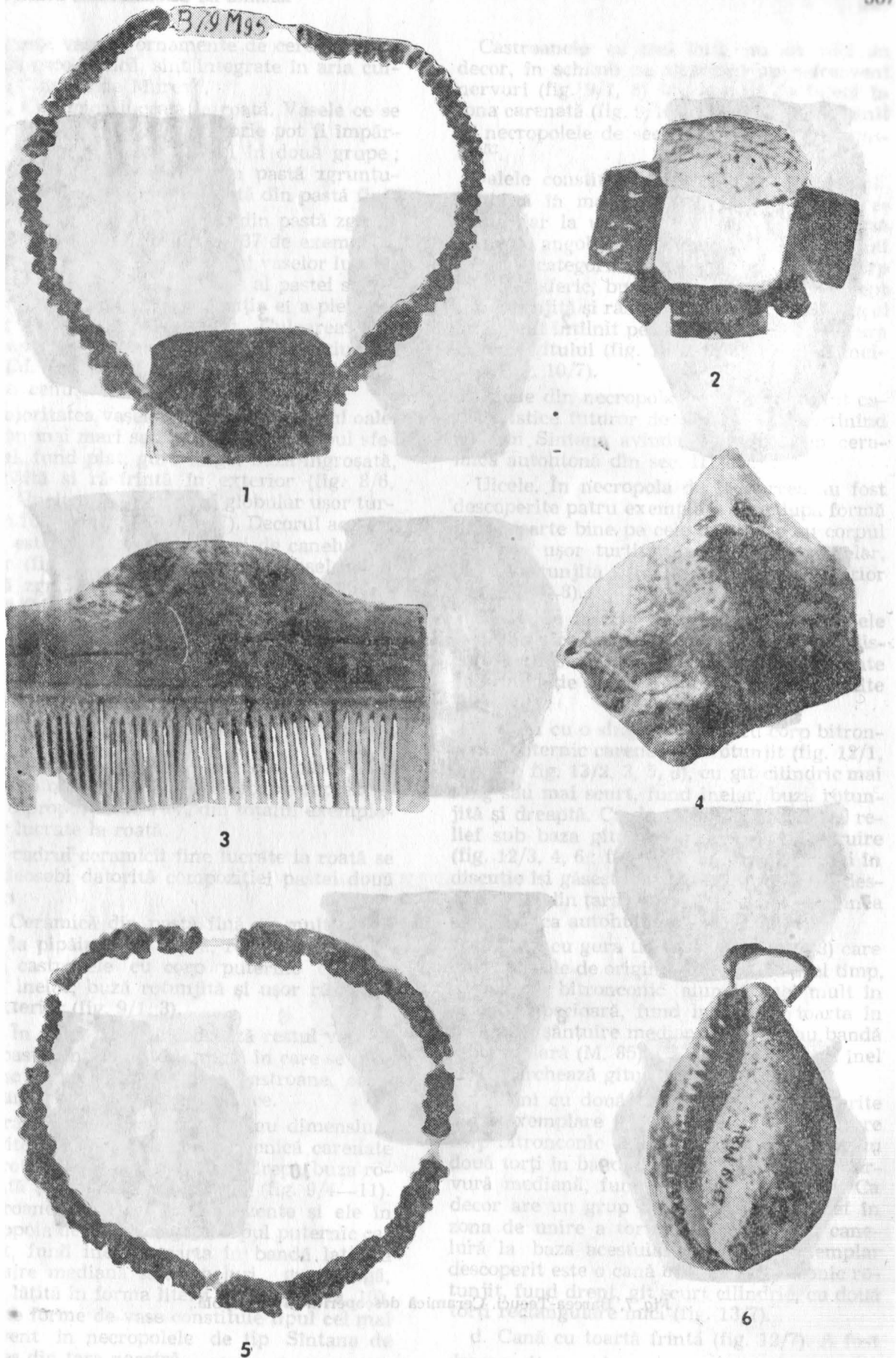

Fig. 6. Barcea-Tecuci. Obiecte de podoabă descoperite în necropolă.

Aceste vase și ornamente de certă tradiție locală geto-dacică, sînt integrate în aria culturii Sintana de Mureș⁵⁰.

II. Ceramica lucrată la roată. Vasele ce se încadrează în această categorie pot fi împărțite după compoziția pastei în două grupe ; 1. vase lucrate la roată din pastă zgrunțuroasă ; 2. vase lucrate la roată din pastă fină.

1. Vasele lucrate la roată din pastă zgrunțuroasă reprezintă prin cele 37 de exemplare o proporție de 30% din totalul vaselor lucrate la roată. Aspectul zgrunțuros al pastei se datorează prezenței în compoziția ei a pietricelelor folosite ca degresant. Culoarea este aproape aceeași variind între cărămiziu gălbui (M. 79 fig. 8/3 și M. 91 fig. 8/5) și cărămiziu cenușiu.

Majoritatea vaselor fac parte din tipul oalei borcan mai mari sau mai mici, cu corpul sferoidal, fund plat, gura largă, buza îngroșată, rotunjită și răsfrîntă în exterior (fig. 8/6, 8, 9). Unele din ele au corp globular ușor turtit cu fund inelar (fig. 8/4, 7). Decorul acestor vase este realizat din grupuri de caneluri pe umăr (fig. 8/1, 2). În categoria vaselor din pastă zgrunțuroasă se încadrează și o strachină (M. 78 fig. 9/2), cu fund drept, cu partea superioară în poziție verticală, gura dreaptă.

Ceramica zgrunțuroasă din necropola de la Barcea își găsește analogii frecvente în toate necropolele de tip Sintana de Mureș din țara noastră⁵¹.

2. Vasele lucrate la roată din pastă fină prezintă o largă varietate de forme reprezentînd o proporție de 70% din totalul exemplarelor lucrate la roată.

În cadrul ceramicii fine lucrate la roată se pot deosebi datorită compoziției pastei două tipuri :

a. Ceramică din pastă fină cu mult nisip, care la pipăire este aspră, reprezentată prin două castronele cu corp puternic carenat, fund inelar, buză rotunjită și ușor răsfrîntă în exterior (fig. 9/1, 3).

b. În acest tip se încadrează restul vaselor din pastă fină lucrate la roată în care se deosebesc formele : străchini, castroane, oale-borcan, căni, urcioare și pahare.

Străchinile și castroanele au dimensiuni diferite, sînt de formă bitronconică carenate sau rotunjite, fund inelar sau drept, buza rotunjită și răsfrîntă în exterior (fig. 9/4—11). Castroanele cu trei torți prezente și ele în necropola de la Barcea au corpul puternic carenat, fund inelar, toarta în bandă lată cu șanțuire mediană sau caneluri, gura largă, buza lătită în forma literii „T” (fig. 11/9, 10). Aceste forme de vase constituie tipul cel mai frecvent în necropolele de tip Sintana de Mureș din țara noastră.

Castroanele cu trei torți nu au nici un decor, în schimb pe străchini apar frecvent nervuri (fig. 9/7, 8) sau lanțuri de fațete în zona carenată (fig. 9/12) decor mai rar întîlnit în necropolele de sec. IV e.n. din țara noastră⁵².

Oalele constituie și ele o formă frecvent întîlnită în morminte, fiind de culoare cenușie, iar la unele cazuri se mai păstrează urme de angobă. În general vasele aparținînd acestei categorii au umerii ridicați, corp aproape sferic, buza este uneori teșită drept sau rotunjită și răsfrîntă în exterior. Singurul ornament întîlnit pe aceste vase este nervura la baza gîtului (fig. 10/2, 5, 8) sau linii incizate (fig. 10/7).

Oalele din necropola de la Barcea sînt caracteristice tuturor descoperirilor aparținînd culturii Sintana avîndu-și originea în ceramica autohtonă din sec. III e.n.⁵³.

Ulcele. În necropola de la Barcea au fost descoperite patru exemplare care după formă imită foarte bine pe cele mari. Ele au corpul globular ușor turtit, fund drept sau inelar, buza rotunjită și răsfrîntă în exterior (fig. 11/4—8).

Cănille se înscriu de asemenea în formele caracteristice ceramicii cenușii. Vasele în discuție au fost descoperite numai în morminte de înhumatie și pot fi împărțite în mai multe tipuri :

a. Căni cu o singură toartă cu corp bitronconic puternic carenat sau rotunjit (fig. 12/1, 3, 4, 6 ; fig. 13/2, 3, 5, 8), cu gît cilindric mai lung sau mai scurt, fund inelar, buza rotunjită și dreaptă. Ca decor apare un inel în relief sub baza gîtului sau urme de lustruire (fig. 12/3, 4, 6 ; fig. 13/2, 3). Tipul de căni în discuție își găsește analogii în multe din descoperirile din țara noastră, avîndu-și originea în ceramica autohtonă de sec. III. e.n.⁵⁴.

b. Căni cu gura trilobată (fig. 12/2, 8) care imită pe cele de origine romană din acel timp, au corpul bitronconic alungit mai mult în partea superioară, fund inelar, cu toarta în bandă cu șanțuire mediană (M. 82) sau bandă rectangulară (M. 85). Ca decor, apare un inel care marchează gîtul⁵⁵.

c. Căni cu două torți. Au fost descoperite două exemplare (M. 92 și M. 93). Una are corp bitronconic carenat, gît cilindric larg cu două torți în bandă lată rectangulară cu nervură mediană, fund inelar (fig. 12/5). Ca decor are un grup de trei inele în relief în zona de unire a torților cu gîtul și o canelură la baza acestuia. Al doilea exemplar descoperit este o cană cu corp bitronconic rotunjit, fund drept, gît scurt cilindric, cu două torți rectangulare mici (fig. 13/7).

d. Cană cu toartă frîntă (fig. 12/7). A fost descoperit numai un singur exemplar în mor-

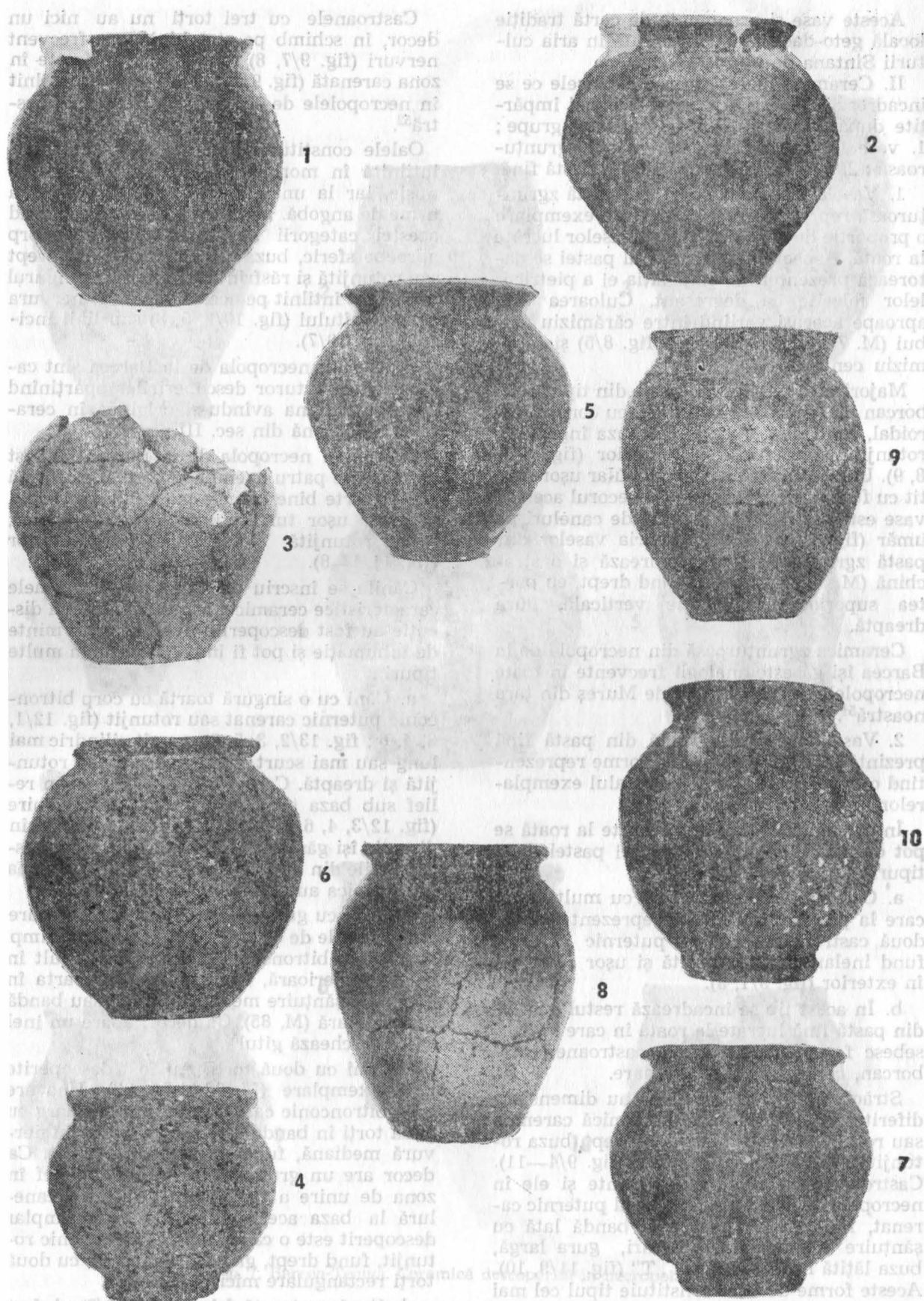

Fig. 8. Barcea-Tecuți, Ceramică descoperită în necropolă.

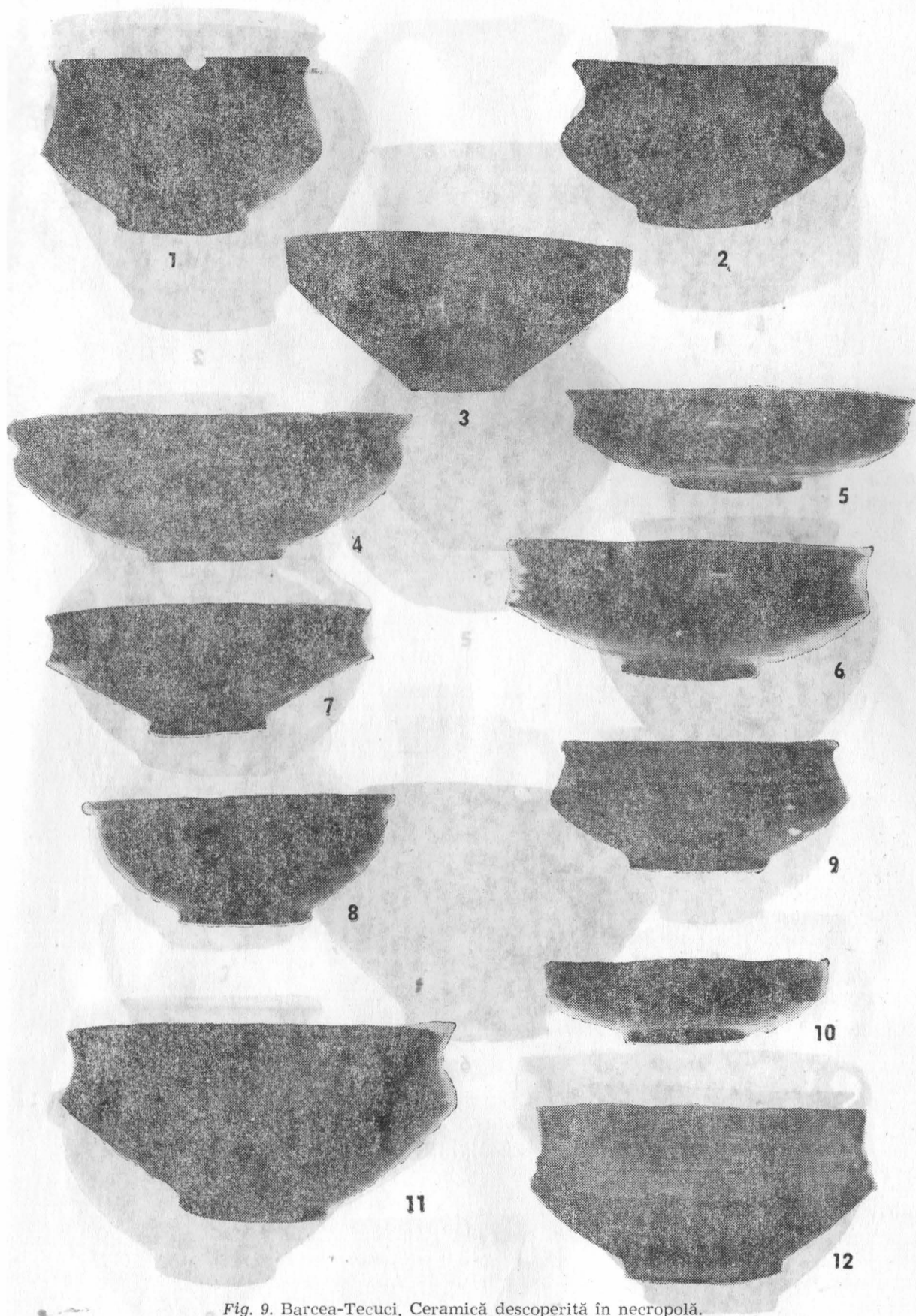

Fig. 9. Barcea-Tecuci. Ceramică descoperită în necropolă.

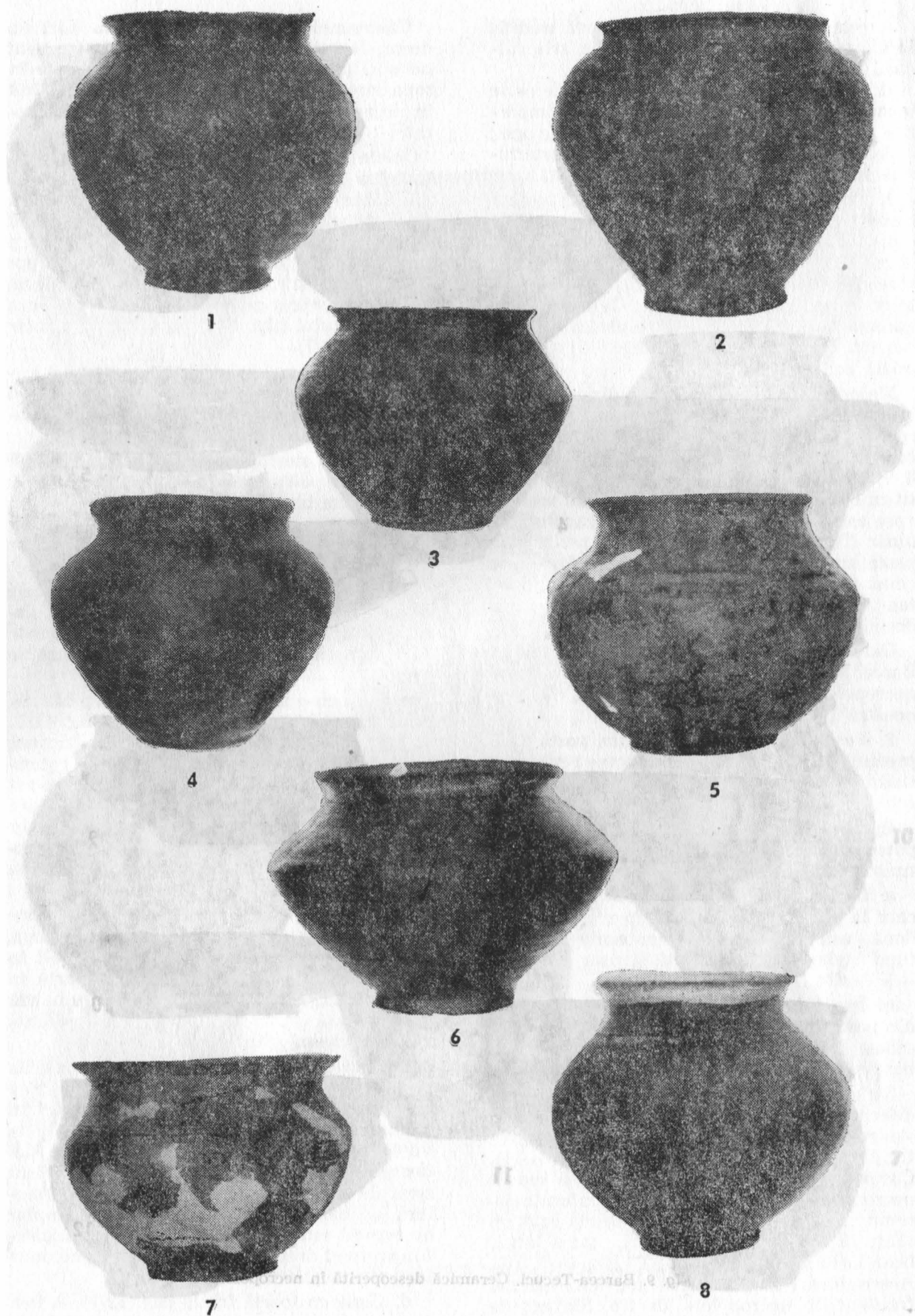

Fig. 10. Barcea-Tecuci. Ceramică descoperită în necropolă.

Fig. 11. Barcea-Tecuci. Ceramică descoperită în necropolă.

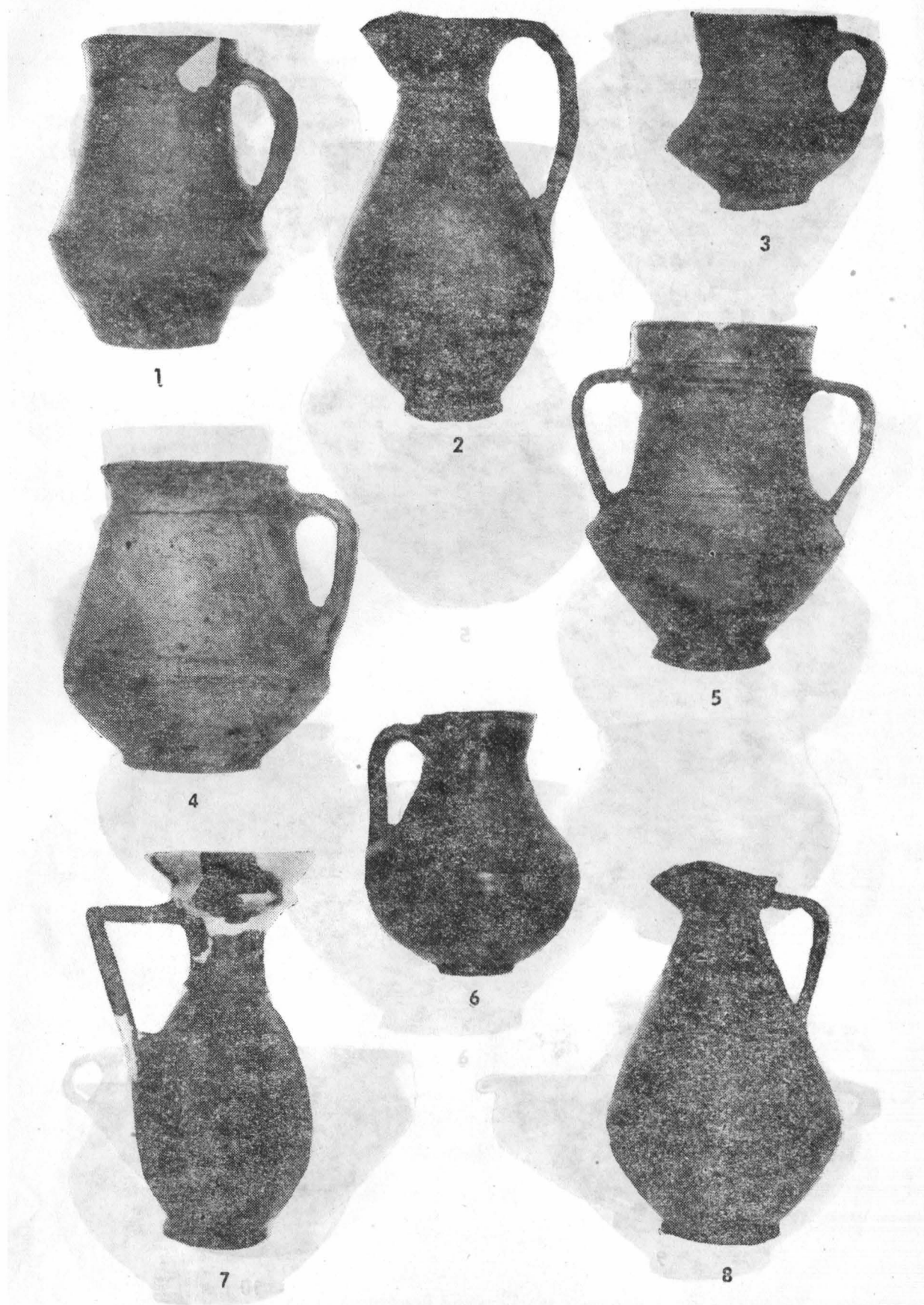

Fig. 12. Barcea-Tecuci. Ceramică descoperită în necropolă.

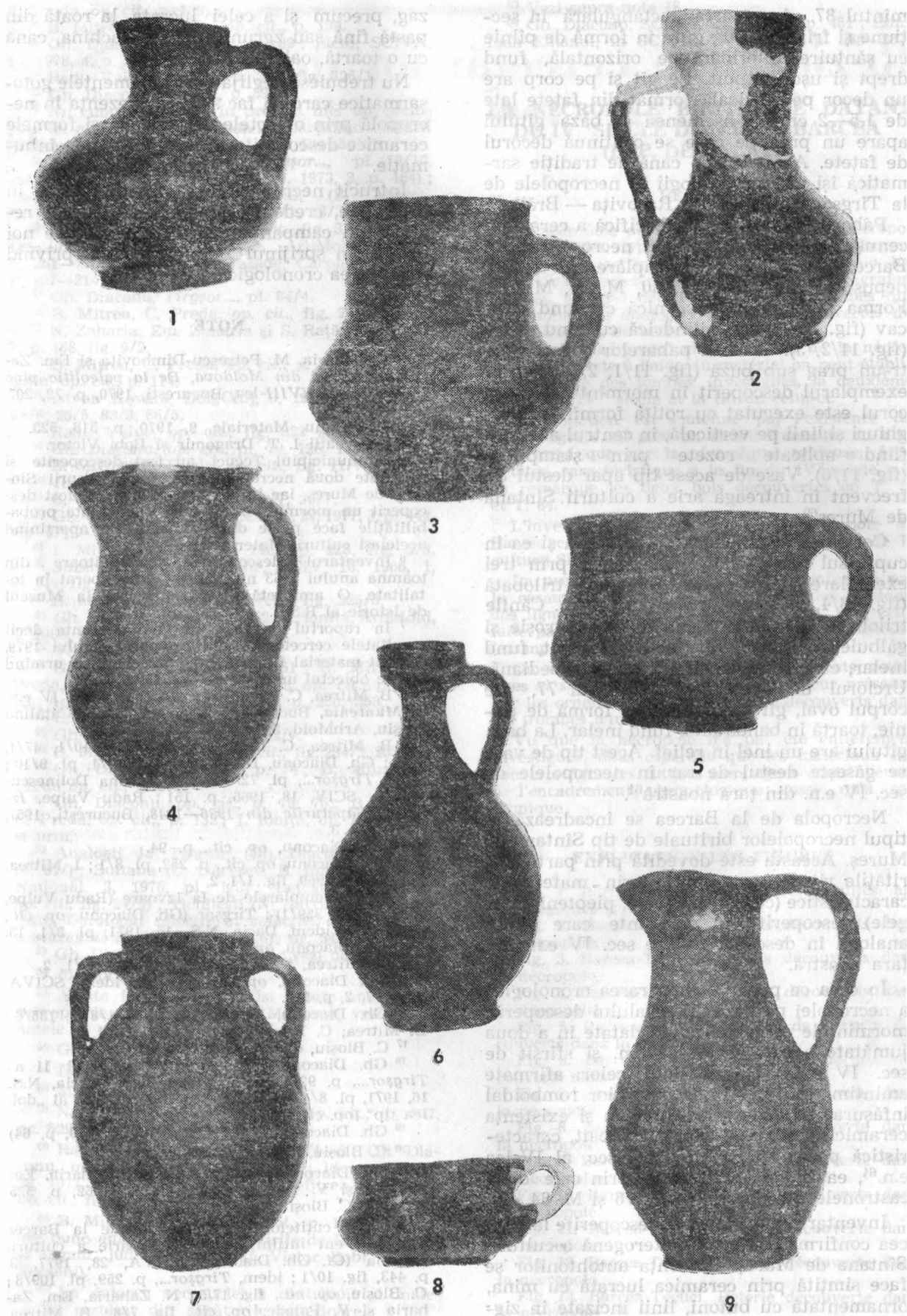

Fig. 13. Barcea-Tecuci. Ceramică descoperită în necropolă.

mîntul 87. Are toarta rectangulară în secțiune și frîntă la 90°, gura în formă de pîlnie cu șanțuire interioară pe orizontală, fund drept și ușor tălpuț. Pe gît și pe corp are un decor pe verticală format din fațete late de 1,5—2 cm, de asemenea la baza gîtului apare un prag pe care se continuă decorul de fațete. Acest tip de cană de tradiție sarmatică își găsește analogii în necropolele de la Tîrșor⁵⁷, Tecuci⁵⁸ și Racovița — Brăila⁵⁹.

Paharul și el o formă specifică a ceramicii cenușii își face prezența în necropola de la Barcea. Din cele patru exemplare, trei au fost depuse în alte vase (M. 80, M. 84, M. 88). Forma paharelor este conică cu fund concav (fig. 11/1, 6) și cilindrică cu fund drept (fig. 11/2, 3). Decorul paharelor constă dintr-un prag sub buză (fig. 11/1, 2, 6), iar la exemplarul descoperit în mormîntul 80, decorul este executat cu roțița formînd triunghiuri și linii pe verticală, în centrul acestora fiind aplicate rozete prin ștampilare (fig. 11/6). Vase de acest tip apar destul de frecvent în întreaga arie a culturii Sîntana de Mureș⁶⁰.

Ceramica de import este prezentă și ea în cuprinsul necropolei de la Barcea prin trei exemplare — două căni cu gura trilobată (fig. 13/4, 9) și un urciol (fig. 13/6). Cănila trilobată, lucrate la roată din pastă roșie și gălbuie, au corpul bitronconic alungit, fund inelar, cu o toartă lată cu canelură mediană. Urcioul descoperit în mormîntul 77, are corpul oval, gît scurt, gura în formă de pîlnie, toartă în bandă lată, fund inelar. La baza gîtului are un inel în relief. Acest tip de vase se găsește destul de rar în necropolele de sec. IV e.n. din țara noastră⁶¹.

Necropola de la Barcea se încadrează în tipul necropolelor birituale de tip Sîntana de Mureș. Aceasta este dovedită prin particularitățile rituale precum și prin materialele caracteristice (ceramică, fibule, piepteni, mărgelile) descoperite în morminte care își au analogii în descoperirile de sec. IV e.n. din țara noastră.

În ceea ce privește încadrarea cronologică a necropolei pe baza materialului descoperit, mormintele cercetate pot fi datate în a doua jumătate a sec. al IV-lea e.n. și sfîrșit de sec. IV e.n.⁶². În sprijinul celor afirmate amintim tipul de fibule cu picior romboidal înfășurat pe dedesubt⁶³, precum și existența ceramicii nisipoase, aspră la pipăit, caracteristică perioadei de sfîrșit al sec. al IV-lea e.n.⁶⁴, ea fiind reprezentată prin cele două castronele descoperite în M. 76 și M. 84.

Inventarul mormintelor descoperite la Barcea confirmă compoziția eterogenă a culturii Sîntana de Mureș. Prezența autohtonilor se face simțită prin ceramica lucrată cu mîna, ornamentată cu butoni, linii incizate în zig-

zag, precum și a celei lucrate la roată din pastă fină sau zgrunțuroasă (strachina, cana cu o toartă, oala borcan).

Nu trebuie neglijate nici elementele goto-sarmatice care își fac simțită prezența în necropola prin obiectele de podoaibă și formele ceramice descoperite în mormintele de înhumare.

Intrucît necropola nu a fost cercetată în întregime, credem că materialele ce vor rezulta din campaniile viitoare vor aduce noi dovezi în sprijinul opiniei noastre privind încadrarea cronologică și etnicul ei.

NOTE

¹ N. Zaharia, M. Petrescu-Dimbovița și Em. Zaharia, *Așezări din Moldova. De la paleolitic pînă în secolul al XVIII-lea*, București, 1970, p. 72, 207.

² *Ibidem*.

³ M. Brudiu, *Materiale*, 9, 1970, p. 513, 523.

⁴ Informații I. T. Dragomir și Bobi Victor.

⁵ În municipiul Tecuci au fost descoperite și cercetate două necropole aparținînd culturii Sîntana de Mureș, iar în comuna Munteni a fost descoperit un mormînt izolat care după toate probabilitățile face parte dintr-o necropolă aparținînd aceleiași culturi. Material inedit.

⁶ Inventarul descoperirii întîmplătoare din toamna anului 1963 nu a putut fi recuperat în totalitate. O amforetă este transferată la Muzeul de Istorie al R.S.R.

⁷ În raportul de față nu vom prezenta decît rezultatele cercetărilor din campania anului 1979, celălalt material fiind în curs de cercetare, urmînd a face obiectul unui studiu aparte.

⁸ B. Mitrea, C. Preda, *Necropole din sec. IV e.n. în Muntenia*, București, 1966, p. 129; Cătălina Bloșiu, *ArhMold*, 8, 1975, p. 206.

⁹ B. Mitrea, C. Preda, *op. cit.*, fig. 10/1, 47/1, 54/1; Gh. Diaconu, *Dacia*, N.S., 15, 1971, pl. 9/10; idem, *Tîrșor...*, pl. 72/2, 84/2; Suzana Dolinescu-Ferche, *SCIIV*, 18, 1966, p. 151; Radu Vulpe, *Izvoare. Săpăturile din 1936—1948*, București, 1957, fig. 329/2, 3.

¹⁰ Gh. Diaconu, *op. cit.*, p. 94.

¹¹ Gh. Diaconu, *op. cit.*, p. 252, pl. 8/1; I. Mitrea, *Carpica*, 2, 1969, fig. 1/1, 2.

¹² Vezi exemplarele de la Izvoare (Radu Vulpe, *op. cit.*, fig. 329/1); Tîrșor (Gh. Diaconu, *op. cit.*, pl. 164/5); idem, *Dacia*, N.S., 15, 1971, pl. 8/1, 13.

¹³ Gh. Diaconu, *op. cit.*, p. 253.

¹⁴ B. Mitrea, C. Preda, *op. cit.*, fig. 10/1, 2.

¹⁵ Gh. Diaconu, *op. cit.*, p. 253; idem, *SCIIV*, 28, 1977, 2, p. 211.

¹⁶ Gh. Diaconu, *Tîrșor...*, pl. 131/8; 135/6; B. Mitrea, C. Preda, *op. cit.*, fig. 132/1.

¹⁷ C. Bloșiu, *op. cit.*, p. 212.

¹⁸ Gh. Diaconu o încadrează în tipul II a. *Tîrșor...*, p. 92 și tipul gotic: idem, *Dacia*, N.S., 16, 1971, pl. 8/10, B. Mitrea și C. Preda, în al „doi-lea tip” (*op. cit.*, p. 137).

¹⁹ Gh. Diaconu, *Tîrșor (op. cit., M. 179, p. 64)*

²⁰ C. Bloșiu, *op. cit.*, p. 213.

²¹ Gh. Diaconu, *op. cit.*, p. 90; N. Zaharia, Em. Zaharia și V. Palade, *Materiale*, 8, 1962, p. 525 fig. 7/5; C. Bloșiu, *op. cit.*, p. 213.

²² Tipul cuțitelor din necropola de la Barcea este frecvent întîlnit în întreaga arie a culturii Sîntana (Cf. Gh. Diaconu, *SCIIV*, 28, 1977, 3, p. 443, fig. 10/1; idem, *Tîrșor...*, p. 259, pl. 109/8; C. Bloșiu, *op. cit.*, fig. 17/5; N. Zaharia, Em. Zaharia și V. Palade, *op. cit.*, fig. 7/8; B. Mitrea,

- C. Preda, *op. cit.*, p. 139).
- ²³ B. Mitrea, C. Preda, *op. cit.*, p. 139.
- ²⁴ Gh. Diaconu, *Tirgșor...*, p. 89; idem, SCIVA, 29, 1978, 4, p. 520, fig. 8/3.
- ²⁵ Radu Vulpe, *op. cit.*, p. 305, fig. 326/1.
- ²⁶ Gh. Diaconu, *op. cit.*, p. 89.
- ²⁷ Nu cunoaștem până în prezent nici un exemplar de acest tip în necropolele aparținând culturii Sintana de Mureș de pe teritoriul României.
- ²⁸ Tirgșor (Gh. Diaconu, *Tirgșor...*, pl. 79/10, 94/10, 96/7, 98/8; idem, SCIV, 24, 1973, 3, p. 464); Spantov, Independența, Izvorul, (B. Mitrea, C. Preda, *op. cit.*, fig. 61/7, 107/11, 18/36).
- ²⁹ Izvoare (Radu Vulpe, *op. cit.*, fig. 318/3); Birlad-Valea Seacă (V. Palade, ArhMold, 4, 1966 p. 261—275); Fedești (V. Palade, Carpica, 4, 1971, p. 207—214).
- ³⁰ Gh. Diaconu, *Tirgșor...*, pl. 84/4.
- ³¹ B. Mitrea, C. Preda, *op. cit.*, fig. 74/4.
- ³² N. Zaharia, Em. Zaharia și S. Rață, Materiale, 7, p. 468, fig. 9/2.
- ³³ B. Mitrea, C. Preda, *op. cit.*, p. 151; Gh. Diaconu, *op. cit.*, p. 114.
- ³⁴ Istvan Kovács, DolgCluj, 3, 1912, 2, fig. 19/6, 25/6, 25/5, 83/3, 86/5.
- ³⁵ Radu Vulpe, *op. cit.*, fig. 322 și 323.
- ³⁶ Gh. Diaconu, *op. cit.*, pl. 79, 126, 138.
- ³⁷ B. Mitrea, C. Preda, *op. cit.*, fig. 11/7.
- ³⁸ *Ibidem*, fig. 30/7.
- ³⁹ C. Bloșiu, *op. cit.*, fig. 11/7, 30/7.
- ⁴⁰ Gh. Diaconu, *op. cit.*, SCIVA, 28, 1977, 3, p. 442, fig. 9/13—14.
- ⁴¹ I. Mitrea, Carpica, 2, 1969, p. 226, fig. 5/3.
- ⁴² Suzana Dolinescu-Ferche, SCIV, 18, 1966, 1, p. 149, fig. 2/4.
- ⁴³ B. Mitrea, C. Preda, *op. cit.*, fig. 225/3.
- ⁴⁴ Gh. Diaconu, *op. cit.*, p. 52; I. Ioniță, ArhMold, 4, 1966, p. 239.
- ⁴⁵ Vezi notele 164 și 166.
- ⁴⁶ Gh. Diaconu, *op. cit.*, p. 51; B. Mitrea, C. Preda, *op. cit.*, p. 126; I. Ioniță, *op. cit.*, p. 223; Al. Andronic, SCIV, 14, 1963, 2, p. 250, 353.
- ⁴⁷ C. Bloșiu, *op. cit.*, pl. 225.
- ⁴⁸ Gh. Diaconu, *op. cit.*, pl. 82/7.
- ⁴⁹ B. Mitrea, C. Preda, *op. cit.*, fig. 234/2, 253/4, 8.
- ⁵⁰ Gh. Diaconu, *op. cit.*, p. 74; B. Mitrea, C. Preda, *op. cit.*, p. 131.
- ⁵¹ Gh. Diaconu, *op. cit.*, p. 75, 76; B. Mitrea, C. Preda, *op. cit.*, p. 132; I. Ioniță, *op. cit.*, p. 201 și urm.
- ⁵² Analogii la Tirgșor (Gh. Diaconu, *op. cit.*, pl. 91/); Sultana (C. Isăcescu, B. Ionescu, Muzeul Național, 3, 1976, pl. 1/3); Lețcani (C. Bloșiu, *op. cit.*, fig. 24/9); Tichilești (N. Harțușche, F. Anastasiu, *Catalogul selectiv al colecției de arheologie a muzeului Brăilei*, 1976, p. 261, nr. 541).
- ⁵³ Gh. Diaconu, *op. cit.*, p. 78; vezi nota 32 și 33.
- ⁵⁴ *Ibidem*, p. 81.
- ⁵⁵ Aceste forme de vase își găsesc analogii în necropolele din Muntenia și Moldova, vezi *supra* notele 28 și 29.
- ⁵⁶ Gh. Diaconu, *op. cit.*, p. 82.
- ⁵⁷ *Ibidem*, pl. 25/4, 155/5, 156/3.
- ⁵⁸ Material inedit.
- ⁵⁹ N. Harțușche, F. Anastasiu, *op. cit.*, p. 257, nr. 529.
- ⁶⁰ Radu Vulpe, *op. cit.*, fig. 303/1—3; Gh. Diaconu, *op. cit.*, pl. 160/3, 6, 119/1; idem, SCIVA, 28, 1977, 3, p. 446, fig. 12/2; B. Mitrea, C. Preda, *op. cit.*, fig. 264.
- ⁶¹ B. Mitrea, C. Preda, *op. cit.*, p. 134; urciorul are bune analogii cu descoperirile de la Mărtinești și Iugăni, jud. Vrancea (inf. Victor Bobi, muzeul Focșani).
- ⁶² La datarea necropolei a contribuit și materialul rezultat din săpăturile anterioare.

⁶³ Vezi *supra* nota 18.

⁶⁴ Gh. Diaconu, SCIVA, 28, 1977, 3, p. 451; Emil Ioan Emandi, în SCIVA, 26, 1976, 3, p. 385—387.

LA NÉCROPOLE BIRITUELLE DATANT DU IVe SIÈCLE DE N.E. DE BARCEA (DÉP. DE GALAȚI)

RÉSUMÉ

La nécropole de Barcea s'encadre aux nécropoles birituelles type Sintana de Mureș. Comme prouve les particularités rituelles aussi que les matériaux caractéristiques (céramique, agrafes, peignes, colliers) découverts dans les tombes qui présentent des analogies dans les découvertes du IVe siècle n.è. de notre pays.

Pour l'encadrement chronologique de la nécropole découverte à l'aide du matériel on peut établir comme date des tombes investigués, la deuxième moitié du IVe siècle et la fin du celui-ci.

L'affirmation est soutenue par l'existence du type d'agrafe au pied en rhombe enroulé au dessus aussi que par la céramique sableuse, âpre à tâter, caractéristique à la fin du IVe siècle n.è. en remarque les deux bols découvertes en T. 76 et T. 84.

L'inventaire des tombes de la nécropole de Barcea confirme la composition hétérogène de la culture Sintana de Mureș.

La présence des autochtones est confirmée par la céramique artisanale ornée avec des boutons, des lignes incisées en „zig-zag” aussi que celle faite par les potiers en pâte fine ou grumeleuse (exemples : la terrine, le broc, le pot).

On ne doit aussi négliger les éléments gothiques et sarmatiques qui y marquent leur présence par les ornements et la céramique découverts dans les tombes d'inhumation.

Vu que la nécropole n'a pas été entièrement investiguée, nous espérons que les matériaux découverts dans les futures campagnes contribueront à l'encadrement chronologique aussi qu'à son ethnique.

EXPLICATION DES FIGURES

Fig. 1. Barcea-Tecuci. Plan des fouilles archéologiques (1979).

Fig. 2. Barcea-Tecuci. Objects découverts dans la nécropole.

Fig. 3. Barcea-Tecuci. Objects découverts dans la nécropole.

Fig. 4. Barcea-Tecuci. Objects découverts dans la nécropole.

Fig. 5. Barcea-Tecuci. Objects de parure découverts dans la nécropole.

Fig. 6. Barcea-Tecuci. Objects de parure découverts dans la nécropole.

Fig. 7. Barcea-Tecuci. Poterie découverte dans la nécropole.

Fig. 8. Barcea-Tecuci. Poterie découverte dans la nécropole.

Fig. 9. Barcea-Tecuci. Poterie découverte dans la nécropole.

Fig. 10. Barcea-Tecuci. Poterie découverte dans la nécropole.

Fig. 11. Barcea-Tecuci. Poterie découverte dans la nécropole.

Fig. 12. Barcea-Tecuci. Poterie découverte dans la nécropole.

Fig. 13. Barcea-Tecuci. Poterie découverte dans la nécropole.